Budsjett-innst. S. nr. 7

(1999-2000)

Innstilling fra forsvarskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2000 vedkommende forsvarsdepartementet m.v.

St.prp. nr. 1 (1999-2000)

Til Stortinget

Komiteen fremmer i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2000 under de kapitler som ble fordelt til komiteen på rammeområde 8 (Forsvar) ved Stortingets vedtak 13. oktober 1999, jf. Innst. S. nr. 2 (1999-2000).

1. OVERSIKT OVER BUDSJETTKAPITLENE I RAMMEOMRÅDE 8

1.1 Bevilgningsforslag i rammeområde 8

(90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet)

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1
		Utgifter i hele kroner	
Stortinget og underliggende institusjoner			
42		**Forsvarets ombudsmannsnemnd**	**3 040 000**
	1	Driftsutgifter	3 040 000
Justisdepartementet			
481		**Direktoratet for sivilt beredskap (jf. kap. 3481)**	**282 252 000**
	1	Driftsutgifter	248 598 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*	33 346 000
	70	Overføring til private	308 000
Nærings- og handelsdepartementet			
993		**Skipsfartsberedskap**	**3 400 000**
	1	Driftsutgifter	600 000
	70	Tilskudd til Skipsfartens beredskapssekretariat	2 800 000
Forsvarsdepartementet			
1700		**Forsvarsdepartementet**	**137 529 000**
	1	Driftsutgifter	130 529 000
	73	Forskning og utvikling, *kan overføres*	7 000 000
1710		**Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4710)**	**593 682 000**
	1	Driftsutgifter	421 806 000
	51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	164 376 000
	70	Renter låneordning, *kan overføres*	7 500 000

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1
1719		**Fellesutgifter under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4719)**	182 135 000
	1	Driftsutgifter	16 657 000
	43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet	20 000 000
	71	Overføringer til andre	48 478 000
	75	Norges tilskudd til NATOs driftsbudsjett, *kan overføres*	97 000 000
1720		**Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 4720)**	**1 049 142 000**
	1	Driftsutgifter	1 049 142 000
1725		**Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 4725)**	**1 310 199 000**
	1	Driftsutgifter	1 193 177 000
	50	Overføring til Statens Pensjonskasse, *kan overføres*	106 846 000
	72	Avgangsstimulerende tiltak, *kan overføres*	10 176 000
1731		**Hæren (jf. kap. 4731)**	**4 719 977 000**
	1	Driftsutgifter	4 719 977 000
1732		**Sjøforsvaret (jf. kap. 4732)**	**2 869 963 000**
	1	Driftsutgifter	2 869 963 000
1733		**Luftforsvaret (jf. kap. 4733)**	**3 737 113 000**
	1	Driftsutgifter	3 737 113 000
1734		**Heimevernet (jf. kap. 4734)**	**715 273 000**
	1	Driftsutgifter	715 273 000
1735		**Forsvarets etterretningstjeneste**	**535 335 000**
	21	Spesielle driftsutgifter	535 335 000
1760		**Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 4760)**	**7 925 719 000**
	1	Driftsutgifter, *kan nyttes under kap 1760 postene 45 og 47*	343 023 000
	44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinansiert andel, *kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 47*	110 612 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*	5 746 745 000
	47	Nybygg og nyanlegg, *kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 postene 1 og 44*	1 186 020 000
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel, *kan overføres*	356 154 000
	75	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, *kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 44*	183 165 000
1790		**Kystvakten (jf. kap. 4790)**	**534 497 000**
	1	Driftsutgifter	534 497 000
1791		**Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 4791)**	**188 301 000**
	1	Driftsutgifter	188 301 000
1792		**Norske styrker i utlandet (jf. kap. 4792)**	**860 000 000**
	1	Driftsutgifter	860 000 000
1795		**Kulturelle og allmennyttige formål (jf. kap. 4795)**	**170 434 000**
	1	Driftsutgifter	127 683 000
	47	Nybygg og nyanlegg, *kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 47*	35 956 000
	60	Tilskudd til kommuner, *kan overføres*	5 875 000
	72	Overføringer til andre	920 000
Statens forretningsdrift			
2463		**Forsvarets bygningstjeneste**	**0**
	24	Driftsresultat:	0
		1 Driftsinntekter	-210 687 000
		2 Driftsutgifter	210 687 000
		Sum utgifter rammeområde 8	**25 817 991 000**

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1
		Inntekter i hele kroner	
3481		**Direktoratet for sivilt beredskap (jf. kap. 481)**	**9 000 000**
	3	Diverse inntekter	9 000 000
4710		**Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 1710)**	**47 610 000**
	1	Driftsinntekter	31 962 000
	11	Salgsinntekter	13 104 000
	70	Renter låneordning	2 544 000
4720		**Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 1720)**	**16 811 000**
	1	Driftsinntekter	7 203 000
	11	Salgsinntekter	9 608 000
4725		**Fellesinstitusjoner og inntekter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 1725)**	**58 248 000**
	1	Driftsinntekter	2 841 000
	11	Salgsinntekter	34 573 000
	15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	20 834 000
4731		**Hæren (jf. kap. 1731)**	**68 818 000**
	1	Driftsinntekter	9 584 000
	11	Salgsinntekter	42 510 000
	15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	13 566 000
	17	Refusjon lærlinger	2 340 000
	60	Refusjon fra fylkene	818 000
4732		**Sjøforsvaret (jf. kap. 1732)**	**39 171 000**
	1	Driftsinntekter	9 233 000
	11	Salgsinntekter	29 938 000
4733		**Luftforsvaret (jf. kap. 1733)**	**95 430 000**
	1	Driftsinntekter	28 649 000
	11	Salgsinntekter	66 781 000
4734		**Heimevernet (jf. kap. 1734)**	**2 374 000**
	1	Driftsinntekter	1 116 000
	11	Salgsinntekter	1 258 000
4760		**Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 1760)**	**444 021 000**
	47	Salg av eiendom	20 801 000
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsinntekter	355 135 000
	49	Salg av boliger	68 085 000
4790		**Kystvakten (jf. kap. 1790)**	**315 000**
	1	Driftsinntekter	122 000
	11	Salgsinntekter	193 000
4791		**Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 1791)**	**23 972 000**
	11	Salgsinntekter	23 972 000
4795		**Kulturelle og allmennyttige formål (jf. kap. 1795)**	**5 073 000**
	1	Driftsinntekter	4 566 000
	11	Salgsinntekter	507 000
4799		**Militære bøter**	**1 109 000**
	80	Bøter	1 109 000
		Sum inntekter rammeområde 8	**811 952 000**
		Netto rammeområde 8	**25 006 039 000**

1.2 Sikkerhetspolitiske hovedtrekk

Den sikkerhetspolitiske situasjonen i våre nærområder må i dag kunne betegnes som positiv, og det foreligger ingen militær trussel. Det internasjonale samfunn er inne i en tid preget av gjennomgripende endringer. Utviklingen av sikkerhetsordninger preget av dialog, samarbeid og fellesskap har bidratt til å styrke Norges sikkerhet. Imidlertid bærer den sikker-

hetspolitiske utviklingen fortsatt preg av usikkerhet, og norsk sikkerhetspolitikk og forsvarspolitikk må derfor også ta hensyn til de farer som kan oppstå på sikt.

Toppmøtet i Washington markerte NATOs 50-årsjubileum samtidig som det la viktige politiske føringer for alliansens framtidige virksomhet. I takt med de sikkerhetspolitiske endringer som har funnet sted i Europa på 1990-tallet, fortsetter NATO å tilpasse seg til de utfordringer man kan se ved inngangen til et nytt årtusen.

Det er lite som tyder på at behovet for internasjonale fredsoperasjoner og internasjonal krisehåndtering vil avta i årene som kommer. Væpnede konflikter av ulikt omfang vil fortsatt prege internasjonal politikk. Bruk av militære virkemidler vil, sammen med humanitære tiltak, være viktig for det internasjonale samfunns evne til krisehåndtering og konfliktløsing.

I tillegg til internasjonale utviklingstrekk må Norge i utøvelsen av forsvars- og sikkerhetspolitikken også ta høyde for de rammebetingelser som gjør seg gjeldende for landet mer spesielt.

1.3 Budsjettets hovedprofil og struktur

Styrende for hovedprioriteringene i budsjettet er i hovedsak de retningslinjer og hovedmål for Forsvarets virksomhet og framtidige utvikling som Stortinget har sluttet seg til ved behandlingen av St.meld. nr. 22 (1997-1998) for perioden 1999-2002.

Korrigert for lønns- og priskompensasjon betyr budsjettforslaget en reell reduksjon på 130,5 mill. kroner i forhold til 1999. Som følge av dette og presset på driften er det vanskelig å nå investeringsrammen som St.meld. nr. 23 (1998-1999) legger opp til for 2000. Budsjettforslaget innebærer at en samlet sett for årene 1999 og 2000 ligger ca. 180 mill. kroner under det nivået som en full oppfyllelse av langtidsmeldingens ressursforutsetninger vil innebære.

Det er avsatt 7 619 mill. kroner til investeringer. Innpassingen av store og viktige materiellprosjekt som fregatter og kampfly, preger Forsvarets prioriteringer for å få investeringsbudsjettet i balanse. Det er avsatt 17 052 mill. kroner på driftsbudsjettet. Regjeringen vil legge økt vekt på først å stabilisere og deretter redusere dagens driftsutgifter på alle nivå. En rekke driftsbesparende tiltak vil være nødvendige, herunder utnyttelse av dagens adgang til redusert tjeneste/førtidsdimittering av vernepliktige, økt utnyttelse av 6 måneders tjeneste innenfor dagens etablerte tjenestemønster og inntil 5 ukers senere innkalling av en kontingent i Hæren.

I likhet med 1999 vil Kystvaktens oppgaver til havs bli prioritert. For Indre kystvakt foreslår Regjeringen å videreføre det ressursnivået Stortinget tidligere har sluttet seg til, men en mindre reduksjon av aktiviteten blir nødvendig. Virksomheten til Forsvarets redningshelikoptertjeneste videreføres innenfor eksisterende organisasjon.

Personell, trening og øving vil prioriteres uten at den nødvendige modernisering av Forsvaret blir skadelidende. Øvings- og treningsaktiviteten i Norge vil i 2000 holdes på omtrent samme nivå som tidligere år. Presset på driftsbudsjettet betyr at materiell som planlegges beholdt på sikt blir prioritert ift. drift og vedlikehold.

Regjeringen har avsatt 860 mill. kroner til Forsvarets deltakelse i internasjonale fredsoperasjoner i 2000. Regjeringen tar sikte på å opprettholde et mindre engasjement i Bosnia (S-FOR) i tillegg til dagens FN-operasjoner (observatører). Forsvarets største bidrag vil være i forbindelse med den NATO-ledende internasjonale fredsstyrken i Kosovo (KFOR). Forsvarets bidrag til KFOR vil i en initiell fase bestå av en forsterket mekanisert infanteribataljon på i overkant av 1 200 personer. Det er usikkerhet knyttet til kostnadene på grunn av oppdragets karakter og videre omfang. Regjeringen vil komme tilbake til spørsmålet om eventuell ytterligere bevilgning i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2000.

For budsjettkapitler fra andre departementer under rammeområde 8 er det ingen større endringer i profil og innretning. Forslaget til bevilgning under kap. 481 Direktoratet for sivilt beredskap representerer en nominell økning på ca. 10 mill. kroner.

Budsjettets struktur følger i hovedtrekk den samme oppbygging som tidligere. Det ble foretatt endringer i kapittelstrukturen i budsjettet for 1999 som er videreført i 2000.

1.4 Resultat og virksomhetsområder

St.meld. nr. 23 (1998-1999) Forsvarets investeringsprofil, understreket at realisering av de planlagte og nødvendige investeringer er direkte avhengig av totalrammens utvikling og driftsbudsjettets utvikling i tillegg til forutsetningen om en midlertidig økning av forsvarsrammen for å ta høyde for anskaffelse av nye fregatter.

Flere forhold tilsier at departementet må foreta en fornyet gjennomgang av investeringsprofilen:

- tidligere oppstart av MTB-anskaffelsen
- økt vektlegging av oppgaver i tilknytning til internasjonale fredsoperasjoner, ref. St.meld. nr. 38
- presset på Forsvarets driftsbudsjett.

Gjennomgangen vil danne grunnlaget for en tilbakemelding til Stortinget våren 2000.

Arbeidet med oppstart av anskaffelse av nye fregatter og tilhørende prosjekter går etter planen. Det tas også sikte på inngåelse av kontrakt om nye kampfly i 2000. Anskaffelse av et nytt isforsterket kystvaktfartøy, KV Svalbard, startes opp i 2000.

Prinsippet om alminnelig verneplikt ligger fast i Regjeringens politikk. Eksisterende tjenestemønster med hhv. 12, 9 og 6 måneders førstegangstjeneste videreføres. Hovedtyngden av mannskapene får i utgangspunktet 12 måneders tjeneste, men behovet for soldater til Hæren og Heimevernet vil bli forsøkt ivaretatt på en mer kosteffektiv måte ved å fordele et større antall sol-

dater til 6 måneders tjeneste. Ordningen med 9 måneders tjeneste i Kystartilleriet videreføres.

I forbindelse med Schengen-avtalen vil Forsvaret få utvidede oppgaver knyttet til oppsynet av sjøgrensene og grensa mot Russland. Oppsynet mellom de faste grenseovergangsstedene langs kysten vil bli foretatt av Kystvakten. I tillegg får Garnisonen i Sør-Varanger ansvaret for oppsynet av den 196 km lange grensa mot Russland på vegne av Schengen-landene. Innenfor en avsatt ramme på 50 mill. kroner vil det i hovedsak prioriteres investeringer i materiell og bygningsanlegg.

1.5 Stortingets vedtak om netto rammesum

Ved Stortingets vedtak 26. november 1999 er netto utgiftsramme fastsatt til kr 24 825 039 000, jf. Budsjett-innst. S. I (1999-2000).

1.6 Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Rikke Lind, Bjørn Tore Godal, Gunnar Halvorsen og Anne Helen Rui, fra Fremskrittspartiet, lederen Hans J. Røsjorde og Per Ove Width, fra Kristelig Folkeparti, Dagrun Eriksen og Einar Holstad, fra Høyre, Kari Lise Holmberg og fra Senterpartiet, Anne Enger Lahnstein, har merket seg at ordinær forsvarsramme i budsjettforslaget i proposisjonen er på 24,67 mrd. kroner og innebærer en nominell økning på 1,2 pst.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til det samlede budsjettforlik mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet. Forliket medfører at utgiftsrammen for Forsvaret er redusert med 181 mill. kroner i forhold til budsjettproposisjonen. Reduksjonen fordeles slik:

Kap. 1760 post 45 Større nyanskaffelser	116 mill. kroner
Kap. 1760 post 42 Nybygg, nyanlegg	65 mill. kroner

Flertallet viser til at dette samlet gir 361 mill. kroner mindre til forsvarsformål enn det som ligger i langtidsprogrammets planforutsetninger for de to første år av planperioden (jf. St.meld. nr. 22 (1997-1998)). I lys av langtidsprogrammets oppgavebeskrivelse og arbeidet med å gjennomføre allerede vedtatte omstillingstiltak i Forsvaret legger dette flertallet til grunn at det arbeides for at de økonomiske rammer for programperioden innfris gjennom justerte bevilgninger for budsjettårene 2001 og 2002.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at det fremlagte budsjett har et avvik fra langtidsprogrammets forutsetning. Disse medlemmer har merket seg at Forsvarsdepartementet mener at det negative avviket anslås til 180 mill. kroner, mens Forsvarssjefen mener at avviket utgjør 495 mill. kroner. Disse medlemmer peker på at Regjeringen ikke har oppfylt sitt eget mål, har tildelt nye oppgaver uten å ta de nødvendig økonomiske hensyn ved å tilleggsbevilge Schengenkostnader med 50 mill. kroner.

Disse medlemmer slår videre fast at det i det opprinnelige budsjett er vesentlige mangler på driftssiden som gjør at vernepliktens lengde blir svært redusert.

Disse medlemmer understreker spesielt at regjeringens såkalte bevilgningsvilje kommer til uttrykk gjennom at forsvarsbudsjettet ytterligere reduseres etter budsjettforliket med Arbeiderpartiet, noe som betyr ytterligere negativt kursavvik gjennom en videre reduksjon av budsjettet med 181 mill. kroner.

Komiteen viser for øvrig til merknader under de påfølgende hovedpunkter.

Komiteen har 2 avvikende forslag til fordeling av rammeområde 8.

2. SIKKERHETSPOLITISKE RAMMEBETINGELSER

2.1 Innledning

Den sikkerhetspolitiske situasjonen i våre nærområder må i dag kunne betegnes som positiv, og det foreligger ingen militær trussel mot Norge. Det internasjonale samfunn er inne i en tid preget av gjennomgripende endringer. Utviklingen av sikkerhetsordninger preget av dialog, samarbeid og fellesskap har bidratt til å styrke Norges sikkerhet. Imidlertid bærer den sikkerhetspolitiske utviklingen fortsatt preg av usikkerhet, og norsk sikkerhets- og forsvarspolitikk må derfor også ta hensyn til de farer som kan oppstå på sikt.

Et omfattende militært angrep mot Vest-Europa er ikke aktuelt i overskuelig fremtid, men faren for mindre angrep som følge av konflikter i NATOs nærområde kan ikke utelukkes. Slike situasjoner vil fortsatt møtes med felles allierte tiltak, også for å vise solidaritet og samhold. Således vil en måtte planlegge for norsk militær deltakelse innenfor hele NATO-området. Tilsvarende må det også i den nye sikkerhetspolitiske situasjon legges til grunn at forsvaret av Norge må baseres på felles alliert innsats.

2.2 Internasjonale utviklingstrekk av betydning for Norge

2.2.1 Utviklingen i NATO

NATOs nye strategiske konsept

NATO-alliansen fortsetter å tilpasse seg til de utfordringer man kan se ved inngangen til et nytt årtusen. Det nye strategiske konsept legger betydelig vekt på de endringer som har funnet sted i de sikkerhetspolitiske rammebetingelser, men viderefører likevel hovedtrekkene i det tidligere konseptet. De tradisjonelle kjernefunksjonene i alliansen er beholdt. Det strategiske konseptet understreker behovet for mer fleksible og integrerte militære strukturer som skal kunne brukes til en rekke ulike formål.

Nytt i forhold til konseptet fra 1991 er at evnen til å gjennomføre internasjonale fredsoperasjoner og partnersamarbeid nå også er listet som fundamentale oppgaver for å kunne trygge sikkerhet og stabilitet i det euro-atlantiske området.

NATOs nye kommandostruktur

I desember 1997 vedtok NATO de overordnede prinsippene for den nye kommandostrukturen, inkludert type, antall og lokalisering av militære hovedkvarter. Restruktureringen medfører blant annet en reduksjon i tallet på hovedkvarter fra 65 til 20, ved at man fjerner det laveste (fjerde) nivået i kommandokjeden. Den nye kommandostrukturen skal etter planen iverksettes fra 1. mars 2000 og være fullt ut operativ i løpet av våren 2003.

"Defence Capabilities Initiative" (DCI)

Den overordnede målsetting med "Defence Capabilities Initiative" er å styrke alliansens evne til å utføre felles militære operasjoner gjennom omfattende modernisering. I sum framstår initiativet som omfattende for den militære sektor, og vil inkludere samtlige områder av forsvarsplanleggingen, både for alliansen som helhet og for de enkelte allierte land. Gjennom økt vekt på mobilitet, utholdenhet, egenbeskyttelse og evne til å engasjere motpartens styrker, er målsetningen for DCI å etablere høy-mobile strategiske styrker utstyrt med moderne våpensystemer og støtte- og forsyningsapparat. DCI må ses innenfor en bredere politisk sammenheng med tanke på alliansens framtidige rolle og utvikling, slik dette kommer til uttrykk blant annet i det nye strategiske konseptet.

NATOs felles budsjetter

For å sikre en balansert og troverdig utvikling av alliansesamarbeidet, har Norge ved flere anledninger gått inn for å øke de fellesfinansierte programmene i NATO. Ressursbehovene springer ut fra en rekke identifiserte krav til blant annet ny kommandostruktur, NATOs utvidelse, fredsbevarende og fredsopprettende operasjoner, luftforsvar og overvåking, reaksjons- og forsterkningskapasiteter og Partnerskap for fred. Utgiftene på ressursiden er i første rekke knyttet til militærbudsjettet. Til tross for en moderat økning av militærbudsjettet i 1999, har rammene for budsjettet ikke vært tilstrekkelig til å dekke alle identifiserte behov. Dette har ført til en reduksjon i allierte aktiviteter, blant annet øvelsesaktivitetene som Norge tradisjonelt har ansett som viktige.

Situasjonen for investeringsprogrammet (NATO Security Investment Programme) er annerledes. Midlene som nasjonene har stilt til disposisjon for alliansen er ikke utnyttet verken i 1997 eller i 1998. Mindreforbruket skyldes dels den betydelige endring av programmet som har funnet sted på 90-tallet, og dels treghet med hensyn til godkjenning og implementering av nye investeringsprosjekter.

NATO-utvidelse

Den tsjekkiske republikk, Polen og Ungarn ble opptatt som medlemmer i NATO i mars 1999. Under toppmøtet i Washington ble det enighet om ikke å utstede ytterligere medlemskapsinvitasjoner i denne omgang. Dette ble imidlertid kombinert med et forsterket budskap om åpen dør, og en understrekning av at nye utvidelsesrunder vil finne sted på et senere tidspunkt.

Samarbeidet NATO/Russland

Samarbeidet mellom NATO og Russland innenfor rammen av Det permanente fellesråd (Permanent Joint Council, PIC) ansees ved siden av Det euro-atlantiske partnerskapsrådet (EAPC), Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE) og utvidelse av NATO, å være et av de viktigste elementene i arbeidet med å etablere stabile og brede sikkerhetsstrukturer i Europa.

Krisen i Kosovo utsatte imidlertid helt klart forholdet mellom NATO og Russland for betydelige påkjenninger. Det er derfor positivt å registrere at samarbeidet nå synes å ha kommet inn i et mer konstruktivt spor.

Samarbeid med partnerlandene

Det euroatlantiske partnerskapsrådet (EAPC) ble etablert i 1997 og har til hensikt å utvide og formalisere det politiske og militære samarbeidet med partnerlandene. Partnerskap for fred (PfP), som ble opprettet i 1994, utgjør en selvstendig del av EAPC-prosessen på det forsvarsrelaterte og militære området.

PfP har vist seg å være et fleksibelt instrument som kan tilpasses partnerlandenes individuelle behov. Et prioritert element i EAPCs handlingsplan har vært etableringen av et politisk-militært rammeverk for PfP-operasjoner ledet av NATO. En rekke øvrige initiativer utvikles for tiden innenfor rammen av EAPC/PfP, deriblant styrket regionalt sikkerhetssamarbeid og opprettelse av regionale treningssentra.

2.2.2 Norges internasjonale militære engasjement

Det er lite som tyder på at behovet for internasjonale fredsoperasjoner og internasjonal krisehåndtering vil avta i årene som kommer. Bruk av militære virkemidler vil, sammen med humanitære tiltak, være viktig for det internasjonale samfunns evne til krisehåndtering

og konfliktløsning. For Norges del kan internasjonale militære operasjoner deles i to hovedgrupper; artikkel 5-operasjoner, dvs. individuelt og kollektivt forsvar innenfor NATO, og internasjonale fredsoperasjoner der oppdrag kan være av fredsopprettende, fredsbevarende, konfliktforebyggende eller humanitær karakter.

2.2.3 Den europeiske sikkerhets- og forsvarsidentitet (ESDI)

NATO-toppmøtet i Washington i 1999 fattet beslutningen om at EU skal gis økt ansvar for sikkerhet og forsvar og at EU gjennom den felles utenriks- og sikkerhetspolitikk skal gis evne til å fatte beslutninger om framtidig europeisk krisehåndteringsinnsats.

I erklæringen fra EUs toppmøte i Køln i juni 1999 poengteres klart ambisjonen om å tillegge EU en militær rolle i forbindelse med framtidig europeisk krisehåndtering. De fleste av de politiske og konsultasjonsmessige aspekter som i dag tilligger Den vesteuropeiske union (VEU), der Norge er assosiert medlem, planlegges lagt ned eller overført til EU.

Norge har deltatt aktivt i arbeidet med å utvikle samarbeidsordningene mellom VEU og NATO, på basis av beslutningen om å utvikle en europeisk sikkerhets- og forsvarsidentitet (ESDI) innenfor alliansen. Det tas sikte på at EU får direkte adgang til NATOs planleggingskapasitet og militære kapasitet, samtidig som hoveddelen av de militære aspekter forutsettes å forbli innenfor NATO-rammen. En slik løsning vil kunne gi europeerne, innenfor rammen av EU, en utvidet rolle på det sikkerhetspolitiske område, samtidig som NATO forblir hovedaktøren med hensyn til militær operativ styrke, også i Europa.

2.2.4 Russland

Politisk utvikling

Den samfunnsmessige situasjonen i Russland preges fortsatt av den svært alvorlige økonomiske og sosiale utviklingen i landet. Mangelen på politisk kontinuitet, samt politisk rivalisering gjør det vanskelig å utforme en langsiktig og konsistent politikk som kan legge grunnlaget for det videre reformarbeidet.

Militære utviklingstrekk

Til tross for innenrikspolitisk turbulens framstår utviklingen innen de væpnede styrker som konsistent i forhold til Russlands forsvars- og sikkerhetspolitiske mål. Russland legger betydelig vekt på de strategiske kjernefysiske våpen, noe som viser at Russland fremdeles betrakter seg selv som en stormakt med globale interesser. Samtidig legges det vekt på utviklingen av en konvensjonell militærstruktur med mobile og fleksible avdelinger med høy reaksjonsevne. Disse styrkene er primært rettet mot håndtering av lavintensitetskonflikter som preger Russlands sørlige grenseområder.

Som følge blant annet av reduksjonene innenfor de konvensjonelle styrkene, har kjernefysiske våpen fått større betydning i russisk militær planlegging. Dette gjelder primært sjøbaserte våpen, men også landbaserte taktiske (kortrekkende) våpen. Nordflåtens hovedoppgave er knyttet til utplassering og sikring av kjernefysiske våpen.

Utviklingen i Leningrad militærdistrikt

I Leningrad militærdistrikt synes omstruktureringen å være sluttført i denne omgang. Dette innebærer at de operative divisjonene er reorganisert til brigader hvorav de fleste er satt på mobiliseringstatus. Samtidig er kommandostrukturen forenklet med et fåtall høyt prioriterte avdelinger med tilnærmet full bemanning og status som stående styrker.

Det forventes at reformene fortsetter i årene som kommer, men endringene vil ikke bli så omfattende og dyptgripende som de som er gjennomført til nå. Selv om reduksjonen av aktive avdelinger har vært omfattende de siste årene, er det fortsatt et stort stridspotensial i våre nærområder på grunn av lagret materiell som kan generere styrker på sikt.

2.2.5 Utviklingen i nordisk forsvarsrelatert samarbeid

Norges målsetting er at den nordiske dialogen på det sikkerhets- og forsvarspolitiske området skal utdypes ytterligere. For Norge er det viktig å opprettholde dialogen med Danmark, Finland og Sverige om utviklingen i EU, og spesielt i forbindelse med den videre utviklingen av en europeisk sikkerhets- og forsvarsidentitet (ESDI).

En rekke felles forsvarspolitiske spørsmål drøftes under de europeiske forsvarsministermøtene. Det er imidlertid samarbeidet om internasjonale operasjoner innenfor rammen av NORDCAPS (Nordic Coordinated Arrangement for Military Peace Support) som fortsatt har størst oppmerksomhet og som i vesentlig grad utgjør kjernen i det nordiske samarbeidet på det forsvars- og sikkerhetspolitiske området.

2.2.6 Utviklingen i Østersjøregionen

Forholdet mellom Russland og de baltiske stater vil være et sentralt element i den framtidige utvikling i Østersjøregionen. En videre utbygging av relasjonene mellom Russland og de baltiske stater vil utgjøre en viktig forutsetning for etablering av stabile forhold på permanent basis i dette området. Østersjø-rådet, som i 1999-2000 har norsk formannskap, gir viktige bidrag til det regionale samarbeidet.

2.3 Norske sikkerhets- og forsvarspolitiske hovedprioriteringer i 2000

2.3.1 Samarbeidet i NATO

Samarbeidet i NATO representerer fortsatt den viktigste dimensjonen innenfor norsk sikkerhets- og forsvarspolitikk. NATOs nye strategiske konsept vil stille Norge overfor betydelige utfordringer i årene som kommer. NATO har påtatt seg et større spekter av oppgaver og ansvarsområder, og dette stiller større krav til medlemslandene, samtidig som det medfører økte

utfordringer i forhold til evnen til å ivareta tradisjonelle oppgaver som kollektivt forsvar.

For Norge er det viktig at den nye NATO-kommandoen i Brunssum fullt ut kan ivareta de oppgavene som i dag er lagt til AFNORTHWEST. Det vil bli en hovedutfordring å sikre tilstrekkelig fokus mot Norge og nordområdene i et etablert hovedkvarter som til nå ikke har hatt norsk representasjon, og som for øvrig vil ha et meget bredt interesseområde og geografisk ansvarsområde.

Oppfølging av OCI vil utgjøre en sentral del av NATOs arbeid i 2000. Fra norsk side er det blitt framholdt at hovedmålet for videreutviklingen av forsvarsstrukturene må være å styrke evnen til å løse alliansens oppgaver som helhet, med utgangspunkt i at det alltid vil være nasjonale forskjeller i forsvarskonsepter og styrkestrukturer.

Fra norsk side er man tilfreds med beslutningene vedrørende videre utvidelse av alliansen som ble tatt på toppmøtet i Washington. Norge vil også støtte arbeidet med å kvalifisere potensielle nye NATO-medlemmer gjennom iverksettelsen av Membership Action Plan (MAP).

2.3.2 Den vesteuropeiske union (VEU)

Det er fra norsk side ønskelig at NATO fortsatt står for større militære fredsoperasjoner i det europeiske området, og at våre nordamerikanske allierte fortsatt deltar aktivt i hele spektret av forsvarspolitisk virksomhet i Europa. En styrket rolle for EU på det sikkerhetspolitiske området vil samtidig kunne medføre at den politiske styringen og beslutningen omkring enkelte mindre fredsoperasjoner vil bli lagt helt eller delvis til EU, samtidig som Norge vil kunne ønske å delta aktivt militært også i slike operasjoner. Det vil derfor være viktig for Norge å sikre deltagelse og likeverdig innflytelse i forbindelse med framtidige operasjoner ledet av europeiske land.

2.3.3 Forsvarsrelatert samarbeid med Russland

Det bilaterale samarbeidet er basert på to rammeavtaler som ble undertegnet i 1995. Den ene avtalen gjelder forsvarsrelatert samarbeid generelt, mens den andre avtalen gjelder forsvarsrelatert miljøsamarbeid. Det bilaterale forsvarsrelaterte samarbeidet mellom Norge og Russland ble midlertidig suspendert av Russland som følge av Norges deltakelse i NATOs operasjoner i Jugoslavia. Den undertegnede tiltaksplanen for samarbeid for 1999 ble derfor stilt i bero.

Forsvarsdepartementets arbeid med støtte til omskolering av overtallige russiske offiserer er også videreført. Det pågår forhandlinger med lokale samarbeidspartnere i Norge og Murmansk. Forhandlingene med de sentrale myndigheter er foreløpig stilt i bero på grunn av suspensjonen av det bilaterale forsvarsrelaterte samarbeidet.

I det arktisk militære miljøsamarbeidet (AMEC) deltar Norge, Russland og USA i 10 prosjekter som retter seg mot forsvarlig håndtering og lagring av brukt kjernebrensel og fast og flytende radioaktivt avfall fra atom-ubåter, samarbeid om strålingssikkerhet og overvåking på militære områder, opprydding av forurensede områder samt utvikling av fartøy for innsamling av konvensjonelt avfall fra marinefartøy. Arbeider i prosjektene går fremover, selv om norsk deltakelse avgrenses på grunn av uavklart overordnet juridisk grunnlag.

2.3.4 Konvensjonell rustningskontroll

Regjeringen har som mål å bidra til fortsatt balansert, konvensjonell rustningskontroll i Europa. Tilpasning av CFE-avtalen til nye sikkerhetspolitiske rammebetingelser har til hensikt å sikre at avtalen også i framtiden bevarer sin sentrale plass i den nye sikkerhetsarkitektur.

I mars 1999 kom de 30 CFE-statene fram til enighet om blant annet løsning på flankespørsmålet. Russland har blant annet godtatt at flankebestemmelsene fortsatt skal være juridisk bindende, at det ikke skal foretas destabiliserende styrkeansamlinger i nordområdet, og at det skal gis økt anledning til inspeksjoner i flanken. Taket for pansrede kampvogner i såkalte aktive enheter i den russiske delen av flanken vil imidlertid økes fra 580 til 2 140.

For Norge er det viktig at den reviderte CFE-avtalen sikrer minst like stor grad av innsyn og informasjonsutveksling som dagens avtale. Det er også vesentlig å beholde dagens muligheter for mottak av allierte forsterkninger innenfor avtalens rammer.

2.3.5 Nordisk sikkerhetspolitisk samarbeid

Det nordiske sikkerhetspolitiske samarbeidet vil i årene framover fortsatt ha fokus på internasjonale fredsoperasjoner. NORDCAPS (Nordic Coordinated Arrangement for Military Peace Support) erstatter tidligere nordiske samarbeidsstrukturer på området internasjonale fredsoperasjoner med et helhetlig system som skal håndtere ulike aspekter av virksomheten samtidig. Målet er ved behov å kunne stille en felles nordisk styrkeenhet opp til brigadestørrelse. Det arbeides med å få etablert et system som skal omfatte enheter fra alle forsvarsgrener, og et foreløpig nordisk styrkeregister er opprettet.

Utviklingen i Østersjøområdet er av stor betydning for de nordiske land, og alle de nordiske landene er involvert i samtlige av de større multilaterale prosjektene overfor de baltiske land. Det nordiske samarbeidet om forsvarsrelatert støtte til Baltikum vil gis ytterligere oppmerksomhet de nærmeste årene.

2.3.6 Norges forsvarsrelaterte engasjement i Baltikum

I løpet av få år har man fra norsk side i betydelig grad intensivert den forsvarsrelaterte støtten til de baltiske land. Hovedtyngden av den norske støtten er hittil blitt kanalisert gjennom større multilaterale samarbeidspro-

sjekter. En rekke vestlige støtteland deltar sammen med de baltiske land i disse prosjektene. Det tas sikte på å støtte videreføringen av disse multilaterale prosjekter i 2000. I denne sammenheng er det imidlertid et sterkt ønske blant støttelandene at de baltiske stater selv i større grad tar ansvar for videreføringen av prosjektene.

Norge har dessuten et relativt omfattende bilateralt samarbeid med alle de tre baltiske land. Også dette samarbeidet finner sted på bakgrunn av konkrete henvendelser og ønsker fra de baltiske lands side.

2.4 Forsvaret som sikkerhetspolitisk virkemiddel

Forsvaret er grunnpilaren i Regjeringens sikkerhetspolitikk og skal i siste instans kunne forsvare hele landet mot militære angrep, og utgjør et viktig avskrekkende og stabiliserende virkemiddel. Den militære evnen er basert på at vi får - og kan motta - alliert støtte, og at vi har evne til militært samvirke med allierte enheter.

Utviklingen de seneste år har også økt behovet for å kunne delta i et bredt spekter av internasjonale operasjoner. Det er et sentralt mål at Forsvaret har evne til så vel fredsbevarende som fredsopprettende operasjoner sammen med våre allierte, våre nordiske naboland, partnerland og andre samarbeidsland.

2.4.1 Suverenitetshevdelse, myndighetsutøvelse, tilstedeværelse og grenseoppsyn

Med den nye Schengen-avtalen får Norge fra høsten 2000 ansvaret for oppsyn av den ytre grensa på vegne av alle Schengen-landene. Avtalen krever at grensepassering skjer ved faste steder. I tillegg kreves det et mobilt oppsyn langs yttergrensene. For Forsvaret vil oppgavene være knyttet til sjøgrenseovervåking og overvåking langs grensen mot Russland.

2.4.2 Forsvarets deltagelse i internasjonale fredsoperasjoner

Følgende grunnleggende prinsipper ligger til grunn for vår deltakelse i internasjonale fredsoperasjoner. Norge skal kun delta i operasjoner som er hjemlet i folkeretten; norske bidrag skal være betydelig nok til å spille en reell rolle, samtidig som de også søkes å være en del av en bredere strategi der også økonomiske, politiske og humanitære virkemidler kommer til anvendelse. Det er også en fundamental forutsetning at personellsikkerheten for norske styrker skal ivaretas så godt som overhodet mulig. Dette tilsier en viss geografisk konsentrasjon av våre hovedengasjementer.

St.meld. nr. 38 (1998-1999) Tilpasning av Forsvaret til deltakelse i internasjonale operasjoner gjør rede for hvordan Norge kan utvikle en kapasitet til å reagere raskere og med mer relevante bidrag enn i dag i ulike typer internasjonale militære operasjoner, samt å kunne opprettholde et kvantitativt og kvalitativt betydelig uteengasjement over tid.

2.4.3 Framtidige forsvarspolitiske utfordringer som følge av NATO-toppmøtet

NATOs nye strategiske konsept og "Defence Capabilities"-initiativet (DCI) fører til en endret innretning på forsvarssamarbeidet i NATO. Utviklingen vil kunne bevege seg i en retning som i liten grad samsvarer med praktiseringen av dagens norske forsvarskonsept og utformingen av dagens styrkestruktur.

Økt strategisk mobilitet, større utholdenhet, bedret evne til effektivt engasjement og egenbeskyttelse betyr større vekt på styrker med kort reaksjonstid. Videre betyr det evne til å understøtte styrkebidrag som skal operere innenfor et bredt spekter av operasjonstyper potensielt langt unna nasjonalt territorium og styrker med moderne utstyr som er tilpasset samarbeid med andre i større multinasjonale enheter.

I sum reiser dette betydelige utfordringer for det norske forsvar som baserer seg på verneplikt, mobilisering, frivillighet ved utenlandsoperasjoner og som primært er strukturert og rettet inn mot beskyttelse av eget territorium innenfor rammen av et totalforsvarskonsept.

2.4.4 Opprettelsen av et forsvarspolitisk utvalg

Regjeringen har nedsatt et forsvarspolitisk utvalg. Hovedfokus for utvalgets arbeid skal være en gjennomgang av norsk forsvarspolitikk slik den praktiseres i dag, med vekt på å vurdere Forsvarets oppgaver og ambisjonsnivå i lys av den sikkerhetspolitiske utvikling, med henblikk på å fremme forslag om hvilken hovedkurs som bør ligge til grunn for videreutviklingen av Forsvaret.

2.5 Oppsummering

NATO-toppmøtet i Washington la en rekke nye føringer på NATOs forsvarsplanlegging. Det konkrete målet er å styrke NATOs felles evne til militær samhandling i forhold til fremtidens utfordringer, herunder å gjøre alliansens styrker mer strategisk mobile, effektive og utholdende med større evne til egenbeskyttelse. Disse kravene vil bli stilt til militær innsats både innenfor og utenfor NATOs kjerneområde. Utviklingen beveger seg i en retning som er lite i samsvar med praktiseringen av dagens norske forsvarskonsept og med dagens styrkestruktur.

2.6 Komiteens merknader

Komiteen viser til merknader i Innst. S. nr. 245 (1997-1998), jf. St.meld. nr. 22 (1997-1998) (Langtidsmeldingen) når det gjelder de bredere sikkerhetspolitiske sammenhenger.

Komiteen vil allikevel bemerke at utviklingen av sikkerhetsordninger gjennom dialog og samarbeid har bidratt til å styrke Norges sikkerhet. Komiteen legger til grunn at den sikkerhetspolitiske utvikling fortsatt bærer preg av usikkerhet og at norsk sikkerhets- og forsvarspolitikk derfor også må ta hensyn til de farer som kan oppstå på sikt.

Komiteen er enig i at et omfattende militært angrep mot Vest-Europa ikke er aktuelt i overskuelig fremtid, men at faren for mindre angrep som en følge av konflikter i NATOs nærområde ikke kan utelukkes.

Komiteen er enig i at dette betyr at Norge fortsatt må planlegge for norsk militær deltakelse innenfor hele NATO-området, samtidig som det fortsatt må legges til grunn at forsvaret av Norge må baseres på felles alliert innsats.

Komiteen vil likevel understreke at Norge selv må ta et hovedansvar for forsvaret av Norge.

Komiteen legger til grunn at troverdigheten av forsterkningsstyrkene fortsatt vil ha en sammenheng med tilstrekkelig erfaring for allierte styrker fra øvelser og trening i vårt klima og topografi.

Komiteen registrerer at NATO-samarbeidet har blitt vesentlig endret de siste år, bl.a. som en følge av NATOs aktive rolle i fredsoperasjoner utenfor alliansens kjerneområde som Bosnia-Hercegovina og Kosovo.

Komiteen erkjenner at slike flernasjonale operasjoner setter betydelige krav til deltakerlandenes militære styrker, særlig innenfor områdene reaksjonsevne, mobilitet, militært samvirke, kommando og kontroll, og logistikk, noe som også får konsekvenser for Norge.

Komiteen har merket seg at reduksjonene i de allierte nasjonale styrkestrukturene, særlig i Europa krever større innslag av multinasjonale enheter innenfor alle forsvarsgrener.

Komiteen vil understreke de økonomiske konsekvenser det har å innrette styrkene mot nye mål innenfor "det nye NATO" bl.a. som en funksjon av ny kommandostruktur og DCI (Defence Capabilities Initiative).

Komiteen ser med bekymring på at utviklingen av alliansens egne budsjetter har ført til reduksjon av øvingsaktiviteter som Norge anser som viktige.

Komiteen har merket seg at NATOs råd i juni 1999 har besluttet å øke rammene for militærbudsjettet, noe som får konsekvenser for Norges bidrag. Komiteen er enig i dette, men registrerer at den økningen først og fremst vil gå med til å dekke konsekvenser for "Det nye NATO".

Komiteen har merket seg at EUs toppmøte i Køln juni 1999 erklærte ambisjoner om å tillegge EU en militær rolle i forbindelse med fremtidig europeisk sikkerhetshåndtering. Komiteen vil understreke at dersom VEU nedlegges eller legges inn under EU vil dette by på institusjonelle utfordringer særlig når det gjelder krisehåndtering og militære operasjoner i europeisk regi.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Høyre, ser det derfor som viktig at våre nåværende tilknytningsformer til VEU videreføres i nye organer slik at Norge kan delta på bredest mulig grunnlag på linje med andre NATO-land som ikke er med i EU.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Senterpartiet ser det derfor som viktig at våre nåværende muligheter for innflytelse i WEU videreføres i nye organer slik at Norge kan delta på bredest mulig grunnlag på linje med andre NATO-land som ikke er med i EU.

Komiteen har merket seg proposisjonens beskrivelse av de militære og politiske utviklingstrekk i Russland og vil understreke den relativt økte betydning de kjernefysiske styrkene har etter reduksjoner og omorganisering av de konvensjonelle styrkene.

Komiteen har spesielt merket seg utviklingen i Nordflåtens kapasitet og dens reduserte evne til å avskjære forsyningslinjer over Atlanterhavet.

Komiteen har videre merket seg at selv om reduksjonen av aktive russiske avdelinger har vært omfattende de siste årene er det fortsatt et stort stridspotensial i våre nærområder på grunn av lagret materiell som kan generere styrker på sikt.

Komiteen har tidligere vist til utviklingen i NATO og har merket seg at oppfølgingen av Defence Capabilities Initiative (DCI) vil utgjøre en sentral del av NATOs arbeid i 2000.

Komiteen har videre merket seg at ambisjonene med DCI er høye, og at oppfølgingen av initiativet kan få betydelige ressursmessige implikasjoner. Komiteen vil likevel vektlegge behovet for DCI som et viktig tiltak for å bevare og forbedre allierte styrkers evne til å samvirke i en tid med rask teknologisk utvikling. Komiteen vil understreke at nasjonal sikkerhet må sees i nær sammenheng med utviklingen i Alliansen.

Komiteen har merket seg arbeidet med å modernisere og videreføre avtalen om Conventional Forces Europe (CFE-avtalen). Komiteen registrerer at det fra norsk side har vært lagt vekt på å sikre et minimum av forutsigbarhet med hensyn til utplassering av styrker i våre nærområder, i tillegg til åpenhet om militære disposisjoner.

Komiteen har merket seg at alle sider ved fastsetting av "tak" for russiske styrker i Leningrad Militærdistrikt (LMD) fortsatt ikke er avklart og ser en avklaring som en nødvendig del av CFE-avtalen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, har med bekymring merket seg at taket for pansrede kampvogner i aktive enheter i den russiske del av flanken øker fra 580 til 2 140, men er tilfreds med at det er oppnådd bilateral enighet mellom Norge og Russland om at det ikke skal utplasseres våpen eller materiell i LEMD utover faktisk russisk styrkebeholdning pr. 1 januar 1999.

Flertallet vil videre peke på at det fortsatt er ønskelig at det norske styrketaket for pansrede kampvogner økes for å gi rom for at alle kategorier avtalebegrensede pansrede kampvogner kan tas inn i Norge, selv om de i dag disponeres i internasjonale fredsoperasjoner i operasjonsområder utenfor Norge. Fler-

tallet noterer med tilfredshet at Norge har fått forhandlet seg fram til en økning av styrketaket for underkategorien stormpanservogner. Dette er i samsvar med Forsvarets behov.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre har med bekymring merket seg at taket for pansrede kampvogner i aktive enheter i den russiske del av flanken øker fra 580 til 2 140, og mener at det gjeldende norske styrketaket på TLE-kategori stormpanservogner ikke er tilfredsstillende eller gir Norge tilstrekkelig handlefrihet for eventuelt å kunne ta hjem vognmateriell etter utenlandsoperasjoner. Disse medlemmer mener at Norge fortsatt bør ta sikte på å forhandle seg frem til et høyere styrketak for denne kategorien materiell. Disse medlemmer er også skuffet over de innrømmelser som er gitt Russland i den reviderte CFE-avtalen, og er bekymret over de muligheter den nye avtalen gir på sikt med hensyn til ustabilitet i vår flankesone.

Komiteen understreker betydningen av at den reviderte CFE-avtalen i minst like stor grad som tidligere sikrer innsyn og informasjonsutveksling gjennom tillitsskapende tiltak, samt å ivareta gjeldende avtaler med henblikk på mulighet for mottak av allierte forsterkninger.

Komiteen har merket seg at Schengen-avtalen medfører at Norge fra høsten 2000 får yttergrenseansvar i relasjon til Schengen-landene. Komiteen har merket seg at Regjeringen velger å legge en stor del av oppgavene i forbindelse med dette ansvaret til Forsvaret og at dette antas å medføre kostnadsøkninger på i alt 50 mill. kroner innenfor budsjettrammen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre er uenig i at Forsvaret skal pålegges nye oppgaver uten at det gis tilsvarende tillegg til budsjettrammen og viser til merknader på relevante budsjettkapitler.

Komiteen har merket seg at Forsvaret står foran betydelige utfordringer for å opprettholde vår evne til deltagelse i internasjonale operasjoner. For øvrig viser komiteen til sin egen behandling av St.meld. nr. 38 (1998-1999) når det gjelder norsk deltaking og utvikling for internasjonale operasjoner.

3. HOVEDMÅL OG PRIORITERINGER

3.1 Innledning

Det har vært nødvendig for Regjeringen å begrense den reelle utgiftsveksten for å oppnå et finanspolitisk nøytralt budsjettopplegg fra 1999 til 2000, noe som innebærer at ulike samfunnssektorer må bidra slik at statens samlede utgifter neste år holdes innenfor en akseptabel totalramme. Dette innebærer at også forsvarssektoren må tilpasse sin virksomhet i 2000 til justerte rammebetingelser.

Styrende for hovedprioriteringene i budsjettforslaget er i hovedsak de retningslinjer og hovedmål for Forsvarets virksomhet og framtidige utvikling som Stortinget har sluttet seg til ved behandlingen av St.meld. nr. 22 (1997-1998) (langtidsmeldingen). Budsjettåret 2000 er det andre året av fire i langtidsmeldingsperioden.

3.2 Økonomiske rammer

Budsjettforslaget innebærer en ordinær forsvarsramme på 24 670 mill. kroner, som er fordelt med 17 051 mill. kroner på drift og 7 619 mill. kroner til investeringer. Innenfor rammen er det øremerket 50 mill. kroner til Forsvarets innsats i forbindelse med gjennomføringen av Schengen-avtalen.

At ordinær forsvarsramme er 130 mill. kroner lavere enn i fjor, skyldes en rammereduksjon (111 mill. kroner) og lavere budsjetterte inntekter (20 mill. kroner). Tilleggsbevilgninger i forbindelse med Forsvarets deltakelse i internasjonale fredsoperasjoner holdes utenfor denne beregningen. Proposisjonen gir på s. 30 tabell 3 en sammenligning av budsjettforslagets rammer mot vedtatt budsjett for 1999.

Som følge av rammereduksjoner og det økede presset på drift har det ikke vært mulig å nå investeringsrammen som Forsvarets investeringsprofil legger opp til for 2000. Det er derfor nødvendig med en fornyet gjennomgang av investeringsprofilen.

Det er avsatt 860 mill. kroner til Forsvarets deltakelse i internasjonale fredsoperasjoner i 2000. Det er usikkerhet knyttet til kostnadene på grunn av oppdragenes karakter og videre omfang. Regjeringen vil komme tilbake til spørsmålet om ytterligere bevilgning i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett.

Budsjettforslaget for 2000 innebærer at en samlet sett for årene 1999 og 2000 ligger ca. 180 mill. kroner under det nivået som en full oppfyllelse av langtidsmeldingens ressursforutsetninger vil innebære. I tabell 3.2 på s. 31 i proposisjonen angis nærmere budsjettutviklingen i forhold til ressursforutsetningene i St.meld. nr. 22 (1997-1998). Tabellen viser klart den økende ubalanse mellom drift og investering i forhold til ressursforutsetningene, ved at det for de to første årene i inneværende langtidsperiode er avsatt 474 mill. kroner mer til drift enn forutsatt og ca. 654 mill. kroner mindre til investeringer enn forutsatt.

3.3 Overordnede mål og virkemidler

Regjeringen legger i sine hovedretningslinjer stor vekt på at den sikkerhetspolitiske situasjon gir handlefrihet til å foreta nødvendige endringer i Forsvarets struktur og planer de nærmeste årene.

Regjeringen vil legge økt vekt på først å stabilisere og deretter redusere dagens driftsnivå. Samtidig stiller investeringsprosjektenes langsiktige karakter store krav til prioritering og gjennomføring innenfor en rea-

listisk investeringsramme. Planlagte aktiviteter i 1999 er skjøvet ut i tid, noe som igjen har medført økt press på budsjettet for 2000.

En rekke driftsbesparende tiltak vil være nødvendig, så som utnyttelse av dagens adgang til redusert tjeneste/førtidsdimittering av vernepliktige, økt utnyttelse av 6 måneders tjeneste innenfor dagens etablerte tjenestemønster og inntil 5 ukers senere innkalling av en kontingent i Hæren.

Driftssituasjonen framtvinger også prioriteringer innen drift og vedlikehold som blant annet har konsekvenser for tilgjengeligheten av materiell og valg av virkemidler for å løse enkelte oppgaver.

3.4 Styrkestruktur

Arbeidet med videreutvikling av Forsvarets styrkestruktur vil bli prioritert. Det er vesentlig at den rettes inn mot et helhetlig forsvar hvor de ulike delene av styrkestrukturen er nøye avstemt mot hverandre og mot de ulike aktivitetene i Forsvarets virksomhet. Styrkestrukturen må være egnet til å håndtere hele spekteret av oppgaver i fred, krise og krig på en kostnadseffektiv måte og den må ivareta behovet for økt handlefrihet slik at Forsvaret kan møte endrede forutsetninger.

Av stor betydning i denne sammenheng er NATOs nye strategiske konsept som legger betydelig vekt på de endringer som har funnet sted i de sikkerhetspolitiske rammebetingelser. Samtidig som de tradisjonelle kjernefunksjonene i alliansen bevares, nevnes evnen til å gjennomføre internasjonale fredsoperasjoner og partnersamarbeid også som fundamentale oppgaver.

Forsvarets evne til å løse hele spekteret av oppgaver er basert på styrkestrukturen og styrkenes operative evne. Forsvarsplanlegging og Forsvarets virksomhet krever langsiktighet og et minimum av stabilitet. I proposisjonen utvikles dette nærmere på sidene 33-35 for felles ledelse og systemer, landforsvaret, sjøforsvaret og luftforsvaret.

3.5 Operativ evne

Den operative evne er evnen til å løse Forsvarets oppgaver og er bestemt av styrkenes reaksjonsevne og utholdenhet. Forsvaret skal ha en reaksjonsevne som gjør det i stand til å reagere fleksibelt og effektivt på en avpasset måte i forhold til en oppstått situasjon. Operativ evne vil være avhengig av flere faktorer som bl.a. øvings- og treningsnivået, materiellkvalitet, logistikk, støtte og ledelse.

I proposisjonen drøftes dette nærmere på s. 36 med hensyn til suverenitetshevdelse og myndighetsutøvelse, inkludert Schengen-avtalen, samt redningstjeneste. Med henhold til implikasjoner av Schengen-avtalen vises for øvrig til pkt. 2.4.1.

3.6 Styring

Forsvarets virksomhet styres i dag etter prinsippene om mål- og resultatstyring. Med dette som bakgrunn skal Forsvaret arbeide kontinuerlig med å utvikle et helhetlig styringssystem som gjør det mulig å gjennomføre styring etter disse prinsippene, Forsvarets styringskonsept og Økonomireglement for staten i alle deler av Forsvaret. Fokus for dette arbeidet vil være å tilpasse styrings- og informasjonssystemene, organisasjonsstrukturen og Forsvarets regelverk til hverandre.

Departementet tar sikte på å legge fram en stortingsproposisjon rundt årsskiftet 1999/2000 om styring og organisering av materiellforvaltningene i Forsvaret.

3.7 Utdanning og trening

Dette drøftes i proposisjonen på sidene 37-39 og omhandler befal, lærlinger og vernepliktige.

Forsvarets utdanningsvirksomhet skal også i 2000 være rettet mot krigsorganisasjonens kompetansebehov. Samtidig må fredsorganisasjonen i sterkere grad tilføres nødvendig kompetanse både for å kunne ivareta Forsvarets fredsoppgaver og for å kunne produsere en troverdig krigsorganisasjon.

Prinsippet om alminnelig verneplikt ligger fast i Regjeringens politikk. Eksisterende tjenestemønster med henholdsvis 12, 9 og 6 måneders førstegangstjeneste videreføres. Hovedtyngden av mannskapene får i utgangspunktet 12 måneders tjeneste, men utdanning av soldater til Hæren og Heimevernet vil bli forsøkt ivaretatt på en mer kosteffektiv måte ved å fordele et større antall soldater til 6 måneders tjeneste. Ordningen med 9 måneders tjeneste i Kystartilleriet videreføres.

Det vil av praktiske årsaker for Forsvaret også i 2000 være nødvendig å videreføre ordningen med mulighet til å avkorte førstegangstjenesten med inntil 4 uker for mannskaper med 12 måneders tjeneste og inntil 2 uker for mannskaper med kortere tjenestetid. I tillegg vil innkallingen av en kontingent i Hæren forskyves noe ut i tid.

3.8 Øving

Det er Regjeringens målsetting at øvings- og treningsaktiviteten i Norge i 2000 skal holdes på omtrent samme nivå som tidligere år. Ettersom det ikke er planlagt noen stor alliert øvelse i Norge har Forsvaret utvik-let en nasjonal øvelse (Joint Winter) som vil muliggjøre trening i større forband med deltakelse fra alle forsvarsgrener. Allierte som er på vintertrening i Norge er invitert til å delta.

Norge vil som en konsekvens av NATOs forventede nye kommandostruktur i mars 2000 delta aktivt i alliansens nye øvelsesprogram med tanke på å kunne påvirke utviklingen i framtiden, og for å tilegne oss og opprettholde det kompetansenivået som kreves for å være et fullverdig medlem av alliansen.

3.9 Investeringer

Realisering av de planlagte og nødvendige investeringer er direkte avhengig av totalrammens utvikling og driftsbudsjettets utvikling i tillegg til forutsetningen om en midlertidig økning av forsvarsrammen for å ta

høyde for anskaffelse av nye fregatter. Det er imidlertid flere forhold som tilsier at departementet må foreta en fornyet gjennomgang av investeringsprofilen. Dette arbeidet er påbegynt og vil bli sluttført så snart Stortinget har behandlet St.meld. nr. 38 (1998-1999). Resultatet av gjennomgangen vil danne grunnlaget for en tilbakemelding til Stortinget våren 2000, der departementet tar sikte på å legge frem eventuelle endringer i planlagte større anskaffelser og foreslå oppstart av nye kategori 1-prosjekter. Spesielt gjelder dette anskaffelse av MTB og helikopter til fregattene innenfor rammen av et enhetshelikopterprogram, samt endringer i løpende investeringsprosjekter til landforsvaret.

Det foreslås bevilget 5 747 mill. kroner til materiellinvesteringer. Dette innebærer en reell reduksjon på 75 mill. kroner (ca. 1,4 pst.) i forhold til 1999. Det foreslås godkjent ett nytt kategori 1-prosjekt og endret ramme på tre løpende kategori 1-prosjekter. Med disse endringene i porteføljen vil det være 23 kategori 1-prosjekter. Forventet utbetaling på disse prosjektene står for ca. 60 pst. av bevilgningen til materiellinvesteringen.

Eiendom, bygg- og anleggsinvesteringer er reelt økt med ca. 229 mill. kroner som er en økning på 14,3 pst. i forhold til 1999. Det er totalt satt av 1 872 mill. kroner til nasjonalfinansierte og fellesfinansierte eiendoms-, bygg- og anleggsinvesteringer i 2000.

3.10 Drift og vedlikehold

Driftssituasjonen framtvinger prioriteringer innen drift og vedlikehold som bl.a. har konsekvenser for tilgjengeligheten av materiell og den operative evne. Materiell som planlegges beholdt på sikt vil bli prioritert. Arbeidet med å samordne materiellforvaltningene og forbedre logistikkprosessene vil bli videreført i 2000. Det er et mål å sørge for en effektiv fordeling av oppgaver mellom Forsvaret og sivil sektor.

3.11 Organisering

Arbeidet med utvikling av Forsvarets ledelses- og kommandostruktur vil bli ført videre. Forsvaret vil i 2000 gjennomføre en utredning vedrørende omorganisering av landforsvarets regionale og territorielle organisasjon. Av de forhold som vil vurderes er behovet for forskjellige kommandonivåer, antall/lokalisering av enheter på de forskjellige nivåer samt forholdet til de øvrige forsvarsgrenene og totalforsvaret.

3.12 Personell

Departementets overordnede mål for personalpolitikken er å ha et høyt motivert personalkorps med tilstrekkelig kompetanse for å løse Forsvarets oppgaver. Lønnspolitikken inngår som en sentral del i Forsvarets personellpolitikk og skal være et redskap som understøtter arbeidet med Forsvarets oppgaveløsning for å nå overordnede mål.

Etter departementets syn må lønns- og arbeidsvilkårene under tjenestegjøring i utlandet og i Norge vurderes helhetlig med sikte på å bedre rekrutteringsgrunnlaget til internasjonale operasjoner.

Forsvarets militære organisasjon arbeider videre med å nå målsettingen om 7 pst. kvinnelig befal og vervede i alle forsvarsgrenene innen 2005. For å øke kvinneandelen skal det etableres konkrete målsettinger for antall kvinnelige elever på Forsvarets skoler.

3.13 Forskning og utvikling

Forskning og utvikling (FoU) i Forsvaret skal bidra til en kostnadseffektiv og rasjonell utvikling innen alle felter ved å sikre et best mulig kunnskapsgrunnlag for virksomheten. På relevante områder skal det søkes et tettere samarbeid mellom sivile og militære FoU-miljøer. Internasjonalt FoU-samarbeid skal etterstrebes på områder der dette er faglig og økonomisk hensiktsmessig, og i samsvar med sikkerhetspolitiske hensyn.

Forsvarets egne FoU-organer vil konsentrere sin virksomhet på områder der Forsvarets behov ikke kan dekkes på en hensiktsmessig måte av andre.

3.14 Informasjonssystemer

Forsvaret er en av de aller største brukerne av informasjonsteknologi (IT) i landet. Målet for innføring og bruk av IT i Forsvaret står fast. Ved utskifting og innføring av IT-system skal det legges vekt på å bedre grunnlaget for styring, økt produktivitet og kvalitet på produkter og tjenester. Det er tatt en strategisk beslutning om at Forsvaret skal velge fellesløsninger ved innføring og utskifting av informasjonssystemer.

Forsvaret skal bygge opp kompetanse for å forstå og håndtere sårbarhetsrisiko knyttet til informasjonssystemer. Det skal prioriteres å utarbeide metoder for analyser av risiko, sårbarhet og trussel forårsaket av svikt i informasjonssystemer.

3.15 Miljø- og ressursspørsmål

Forsvaret venter en svak økning i den samlede ressursbruken til miljøformål. For 2000 er det beregnet at om lag 570 mill. kroner vil bli brukt til miljøtiltak. Dette tilsvarer en økning på 6 pst. i forhold til 1999.

En hovedutfordring de nærmeste årene vil være å tilrettelegge for en mer helhetlig og systematisk oppfølging av sektorens miljøarbeid. Over en periode på fem år skal militære avdelinger foreta en gjennomgang av egen virksomhet for å avdekke hvilke aktiviteter som kan gi uheldige konsekvenser for miljøet.

3.16 Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til budsjettproposisjonens avsnitt 3.12 og til sine merknader i Innst. S. nr. 245 (1997-1998) om økt kvinneandel i Forsvaret og understreker betydningen av at dette arbeidet nå videreføres i alle våpengrener. Flertallet vil si seg fornøyd med at det nylig er utnevnt en kvinnelig oberst. Det er et skritt på vei mot en høyere kvinneandel på ledelsesnivå

i Forsvaret. Flertallet minner også om betydningen av effektiv oppfølging av handlingsplanen for økt rekruttering av personer med innvandrerbakgrunn både til sivile og militære stillinger i departementet og underliggende etater, herunder i Forsvaret, jf. flertallsmerknadene om dette i Budsjett-innst. S. nr. 7 (1998-1999).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til tidligere merknader i Innst. S. nr. 245 (1997-1998) og Budsjett-innst. S. nr. 7 (1998-1999) og legger til grunn at det ikke er ønskelig med kvoteringer, enten det dreier seg om kjønnskvotering eller personer med innvandrerbakgrunn. Disse medlemmer peker på at det må være den enkeltes kvalifikasjoner som skal legges til grunn og intet annet.

Komiteen flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til budsjettproposisjonens avsnitt 3.7.3 og til svar fra departementet om avkortet førstegangstjeneste. Prinsippet om alminnelig verneplikt ligger fast. Budsjettforslaget innebærer ikke noen endring når det gjelder anledningen til førtidsdimisjon og avkortet tjeneste som Stortinget sluttet seg til i budsjettet for 1999. Forslaget betyr at alle vernepliktige som tilfredsstiller kravene innkalles i 2000 og at det ikke er nødvendig å styrke kapitlets post 01 for å sikre dette. Flertallet er også innforstått med at innkallingstidspunktet for kontingent 8/2000 i hæren ikke endrer lengden på førstegangstjenesten til mannskapene, men betyr en forskyvning av deres tjenestetid. Flertallet viser til at departementet forutsetter at tjenestetidsreduksjonen ikke vil få konsekvenser for beredskap og utdanning. Flertallet vil likevel vise til at en avklaring av verneplikten og tjenestetidens lengde tvinger seg fram som et sentralt element i en bredere forsvarspolitisk debatt, slik at tiltakene fra år til år blir mer forutsigbare.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre vil peke på at det fremlagte budsjettet har en så dårlig driftsmessig dekning at dette fører til at førstegangstjenesten brukes som salderingspost.

Disse medlemmer legger til grunn at tjenestemønsteret er fastsatt som følger:

Forsvarsgren	Varighet	Merknad
HÆREN		
- ordinær tjeneste	12 mnd.	
- for Heimevernet	6 mnd.	
SJØFORSVARET		
- Kystartilleriet	9 mnd.	
- for øvrige	12 mnd.	
LUFTFORSVARET	12 mnd.	for alle kategorier

Disse medlemmer viser til at det med Stortingets samtykke har blitt praktisert en ordning med anledning til inntil 6 ukers førtidsdimittering for mannskaper med 12 måneders tjenestetid som har fått arbeid eller opptaksplass for videregående opplæring.

Videre viser disse medlemmer til at Forsvarsdepartementet også for kommende år foreslår at det "av praktiske årsaker" vil være nødvendig å avkorte førstegangstjenesten med inntil 4 uker for mannskaper med 12 måneders tjeneste og inntil 2 uker for mannskaper med kortere tjenestetid.

Disse medlemmer har videre merket seg at departementet foreslår å fordele et større antall soldater til 6 måneders utdanning til Heimevernet og beskriver dette som "en mer kosteffektiv måte" å utdanne på. Videre fremkommer det at innkallingen av en kontingent i Hæren forskyves noe ut i tid.

Videre fremgår det at det vil bli fordelt 2 400 soldater færre til verneplikt i forhold til 1999, og at denne reduksjon i hovedtrekkene vil berøre Hæren.

Disse medlemmer har derfor i sitt budsjettforslag foreslått økninger som sikrer at verneplikten gjennomføres i tråd med gjeldende tjenestemønster. Disse medlemmer viser til sine merknader under de enkelte budsjettkapitler.

4. RAPPORT FOR VIRKSOMHETEN I 1998

På sidene 50-67 i proposisjonen gis en rapport over gjennomføringen av forsvarsbudsjettet for 1998. Ved Stortingets sluttsaldering (Blå bok) var budsjettets utgiftsramme på 23 852 mrd. kroner. Endringer gjennom budsjettåret gjorde at budsjettet økte til 25 317 mrd. kroner ved årets slutt. Dette innebar en bevilgningsøkning på 1 465 mrd. kroner som i hovedsak skyldes bevilgning 2. halvår til internasjonale operasjoner, lønnsregulering og merinntekter.

5. INFORMASJONSSAKER

5.1 Oppbevaring og sikring av Forsvarets våpen i

private hjem

Det er en forutsetning at Forsvarets våpen som oppbevares privat er forsvarlig sikret mot misbruk og tyveri. For å sikre tjenestevåpen som oppbevares privat mot tap og misbruk er det over en toårs periode delt ut kammerlåser til om lag 5 000 personer. Dette har vist seg å fungere godt. Det er bl.a. kommet til rette våpen hvor det kan konstateres at låsen har stått imot forsøk på fjerning. Prosjektet vil bli videreført.

I samarbeid med politiet er det igangsatt et arbeid for å finne bedre systemer og utveksle informasjon når personell som oppbevarer Forsvarets våpen privat begår lovbrudd eller andre handlinger som kan ha betydning for vurdering av om vedkommende er skikket til å ha Forsvarets våpen i bevaring. Det er igangsatt et arbeid på dette området med Oslo og Follo politidistrikt som vil bli videreført. Lovgrunnlaget for muligheter til å kunne frita personell fra taushetsplikt blir vurdert slik at Forsvaret så tidlig som mulig kan informeres om personer som ikke er skikket til å oppbevare våpen og ammunisjon.

5.2 Rammeavtale med Luftfartsverket

Forhandlingene mellom Forsvarsdepartementet og Samferdselsdepartementet om en ny rammeavtale for fordeling av tjenester og utgifter på statens flyplasser er nå sluttført og enighet er oppnådd mellom partene. Avtaleverket er bygd opp med en sentral rammeavtale mellom Forsvarsdepartementet og Samferdselsdepartementet. Når øvrige samarbeidsavtaler og lokale avtaler er utarbeidet, skal det gjennomføres en forstudie av den samlede fordeling av forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdskostnadene. Likeledes skal det etter at avtaleverket er praktisert i tre år, foretas en evaluering og konsekvensanalyse.

5.3 År 2000-problematikken i Forsvaret

Forsvaret har gitt arbeidet med år 2000-problematikken høy prioritet. Arbeidet har i hovedsak vært gjennomført i henhold til Regjeringens handlingsplan for år 2000-problematikken. Selv om arbeidet pågår uavbrutt, kan man aldri være sikker på at eventuelle driftsproblemer ikke vil inntreffe ved overgangen til år 2000. Dette gjelder også selv om Forsvarets egne systemer takler overgangen. Det vil bli innført en utvidet beredskap for eventuelle problemer rundt nyttårshelgen.

5.4 Erfaringer fra Kosovo

Lærdommene fra operasjon "Allied Force" blir nå systematisk gjennomgått i NATO, og det kan allerede nå trekkes en del foreløpige konklusjoner. En grunnleggende lærdom fra Kosovo-operasjonen er at den demonstrerte den vitale betydning av alliert samhold og vilje til å sette makt bak sine ord. Samtidig er terskelen for at alliansen griper inn i konflikter utenfor eget kjerneområde på ingen måte senket. Kosovo-operasjonen illustrerte samtidig behovet for å inkludere Russland, og også de øvrige partnerland i størst mulig grad.

En annen grunnleggende lærdom er betydningen av at NATO i tillegg til å framstå som et militært maskineri, også fungerer effektivt som politisk og diplomatisk aktør. Selv om hver operasjon er individuell, avdekket Kosovo-krisen et generelt behov for å koordinere kriseshåndteringsmekanismene noe bedre, både mellom militære og sivile myndigheter i NATO, mellom NATO og hovedstedene, og mellom NATO og andre internasjonale organisasjoner.

Aksjonen bekreftet det økende teknologiske gapet som eksisterer mellom USA og de europeiske allierte i gjennomføringen av militære fellesoperasjoner og understreker derfor at de europeiske NATO-landene aktivt må følge opp de nye initiativer for å kunne møte de framtidige krav til militær interoperabilitet og samarbeid mellom USA og Europa.

5.5 Alliert luftoperasjonssenter til Reitan (Combined Air Operations Centre – CAOC)

I arbeidet med å revidere kommandostrukturen i NATO er det i Europakommandoen planlagt med 9 statiske CAOC, inkludert en i Norge (ved Reitan, Bodø). Det vil bli foretatt visse endringer i organiseringen av disse luftoperasjonssentrene, bl.a. gjennom å sikre tilstrekkelig flernasjonalitet. NATO har besluttet at kjernestabene ved luftoperasjonssentrene i framtiden maksimalt vil ha 50 pst. personell fra egen nasjon. Når det gjelder bemanning for Interun CAOC på Reitan er utgangspunktet at kjernestaben skal være på minimum 66 personer. Prinsippet om maksimum 50 pst. fra egen nasjon tilsier dermed at det vil bli et 30-talls allierte offiserer ved ICAOC på Reitan.

Den nødvendige ombygging og oppdatering av hovedkvarteret ved Reitan har en kostnadsramme på 70 mill. kroner. Dette er pre-finansiert av Forsvarsdepartementet, under forutsetning av at NATO skal dekke de kostnadene som er direkte relatert til ICAOC-utbyggingen. Fordeling av driftsutgifter er ennå ikke avklart.

ICAOC, som vil ha norsk sjef, vil være samlokalisert med det norske hovedkvarteret og den norske bemanningen der vil kunne utføre oppgaver både nasjonalt og for NATO.

5.6 Komiteens merknader

K o m i t e e n er tilfreds med utviklingen av ICAOC Reitan slik den beskrives i proposisjonen.

K o m i t e e n har merket seg at kostnadsrammen for oppdateringen og ombyggingen på Reitan er prefinansiert med 70 mill. kroner. K o m i t e e n legger derfor til grunn at NATOs innbetaling for sin del tilbakeføres til forsvarsbudsjettet når betaling finner sted.

6. MERKNADER TIL DE ENKELTE KAPITLER

6.1 Hovedprioriteringer fra Arbeiderpartiet,

Kristelig Folkeparti og Senterpartiets fraksjoner

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til finansinnstillingen og sitt samlede, omforente budsjettopplegg.

Flertallet viser til gjeldende langtidsprogram (St.meld. nr. 22 (1997-1998)) og komiteens merknader til dette (Innst. S. nr. 245 (1997-1998)). Forsvarets virksomhet og utvikling er avhengig av mest mulig forutsigbare og stabile rammebetingelser. Dagens nivå på driftsutgiftene må stabiliseres og deretter reduseres for å få plass til de årlige investeringene. Allerede i forbindelse med gjeldende langtidsprogram ble det gjort klart at Forvaret står overfor sterkt tiltakende utfordringer i de nærmeste år når det gjelder å finne den riktige balanse mellom oppgaver, struktur og ressurser. Flertallet viser til arbeidet med Forsvarsstudie 2000 og Regjeringens forberedelser til nytt langtidsprogram for årene 2003-2006.

Flertallet viser videre til at det omforente budsjettforlik mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet reduserer Forsvarets budsjettramme med 181 mill. kroner i forhold til budsjettproposisjonen. Reduksjonen fordeles slik:

Kap. 1760 post 45 Større nyanskaffelser	116 mill. kroner
Kap. 1760 post 42 Nybygg, nyanlegg	65 mill. kroner

Flertallet legger til grunn at det arbeides for at de økonomiske rammer for programperioden innfris gjennom justerte bevilgninger for budsjettårene 2001 og 2002.

6.1.1 Hovedprioriteringer fra Fremskrittspartiets fraksjon

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader i Innst. S. nr. 245 (1997-1998), jf. St.meld. nr. 22 (1997-1998). Disse medlemmer slår fast at Regjeringen gjennom de fremlagte årlige budsjetter ikke har fulgt sine egne prioriteringer. Det vises videre til at det gjennom budsjettsamarbeidet med Høyre og Fremskrittspartiet gjennom subsidiær stemmegivning ble mulig å rette opp noen av de skjevheter som Regjeringens budsjettfremlegg hadde forårsaket.

Disse medlemmer slår fast at det fremlagte budsjett for 2000 på ny river grunnlaget vekk for å gjennomføre en forsvarlig førstegangstjeneste, noe som vil gjøre store deler av kullet uskikket til å gå inn i mobiliseringsoppsetningene og samtidig vil en få utdannet soldater som ikke har et godt nok grunnlag til rekruttering for å gå inn som frivillige i styrker til internasjonale operasjoner. Med det foreslåtte opplegg betyr det at verneplikten for de fleste vil bli på 9 måneder og en økende andel med 6 måneder.

Samtidig svarer departementet på spørsmål fra komiteen at det vil mangle ca. 84 mill. kroner for at Heimevernet skal øve full årlig tjeneste.

Når det gjelder materiell slår disse medlemmer fast at det er betydelige mangler ved lagerbeholdninger bl.a. som en følge av at materiell som er tatt ut til internasjonale operasjoner eller er forbrukt hjemme, ikke har blitt erstattet. Dette har en økende negativ effekt for vår stridsevne og svekker samtidig vår beredskap. Det synes godtgjort at dagens budsjetter ikke rekker til å bygge opp lagerbeholdningene når det gjelder materiell og reservedeler. Disse medlemmer finner en slik utvikling uansvarlig.

Disse medlemmer vil nok en gang peke på nødvendigheten av samsvar mellom mål og midler.

Videre peker disse medlemmer på det forhold at de fleste materiellanskaffelser til Forsvaret skjer over lang tid og dette gjør det nødvendig med forutsigbarhet når det gjelder de økonomiske rammebetingelser.

Fremskrittspartiet legger til grunn for sitt forslag en netto påplussing på forsvarsbudsjettet med 605 mill. kroner. Samtidig foreslås det kutt på ca. 50 mill. kroner som omfordeles innenfor budsjettrammen.

Disse medlemmer peker videre på at når nye oppgaver tilføres Forsvaret bør rammen heves tilsvarende. I det fremlagte budsjett fra Regjeringen fremgår det at nye oppgaver i forbindelse med Schengen-avtalen vil få en utgiftsside for 2000 med 50 mill. kroner. Disse midler inngår i Fremskrittspartiets påplussing til rammen.

Fordeling av Fremskrittspartiets primære budsjettforslag blir derfor som følger:

Midler til å dekke avvik fra Langtidsmelding	185 mill. kroner
Schengen - nye oppgaver	50 mill. kroner
Budsjettvekst i hht. forutsetninger	370 mill. kroner
I alt	605 mill. kroner

Midlene fordeles som følger på kapitler og poster:

Kap. 1731 Hæren post 01 økes med	150,875 mill. kroner
Kap. 1732 Sjøforsvaret post 01 økes med	70 mill. kroner

Kap.1733 Luftforsvaret post 01økes med	65 mill. kroner
Kap. 1734 HV post 01 økes med	84 mill. kroner
Kap. 1760 Materiell post 45 og 47 økes med	285 mill. kroner
I alt	654,875 mill. kroner

Følgende reduksjoner foreslås:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1700		Forsvarsdepartementet	
	01	reduseres med	6 000 000
	73	reduseres med	3 000 000
1710		Fellesinstitusjoner Forsvarsdepartementet	
	01	reduseres med	26 000 000
	51	reduseres med	4 000 000
1719		Disposisjonspost	
	43	reduseres med	10 000 000
1795		Tilskudd til Troms fylkeskommune reduseres med	875 000

6.1.2 Hovedprioriteringer fra Høyres fraksjon

Komiteens medlem fra Høyre viser til Innst. S. nr. 245 (1997-1998), jf. St.meld. nr. 22 (1997-1998). Der gikk Høyre inn for de foreslåtte mål, men pekte på at det vil kreve en årlig realvekst i budsjettene på 1H pst. for å nå dem, samtidig som utenlandsoperasjoner blir finansiert som tillegg.

Dette medlem peker på at utviklingen så langt viser at en slik vekst er helt nødvendig dersom det skal være noen som helst mulighet til å nå de vedtatte mål.

Som alltid går Høyre i sitt budsjettforslag inn for en konsekvent gjennomføring av Langtidsmeldingens mål. Dette medlem peker på nødvendigheten av samsvar mellom mål og midler dersom Forsvaret skal være i stand til å nå vedtatte mål og utføre pålagte oppgaver på en kostnadseffektiv måte. Høyre la derfor disse forutsetninger til grunn i Budsjett-innst. S. I (1999-2000). Dette innebar en brutto påplussing på forslaget til forsvarsbudsjettet med 600 mill. kroner som fremkommer således:

Tillegg for å nå Langtidsmeldingens forutsetninger	180 mill. kroner
Nye oppgaver som følge av Schengen	50 mill. kroner
1H pst. vekst	370 mill. kroner
I alt	600 mill. kroner

Dette fordeles slik på de respektive kapitler:

Kap. 1731 Hæren post 01	116 mill. kroner
Kap. 1732 Sjø post 01	50 mill. kroner
Kap. 1733 Luft post 01	50 mill. kroner
Kap.1734 NU post 01	84 mill. kroner
Kap. 1760 Materiell post 45	300 mill. kroner
I alt	600 mill. kroner

Samtidig ble det foreslått følgende kutt:

Kap. 1710 Fellesinstitusjoner Forsvarsdepartementet post 01	10 mill. kroner
Kap. 1719 Fellesutgifter Forsvarsdepartementet post 01	10 mill. kroner
Kap. 1720 Felles ledelse og kommandoapparat post 01	10 mill. kroner
Kap. 1725 Fellesinstitusjoner Forsvarskommando post 01	30 mill. kroner
I alt	60 mill. kroner

Høyres netto påplussing blir derved	600 mill. kroner

	- 60 mill. kroner
Netto påplussing ……	540 mill. kroner

6.1.3 Oppsummering

Ved Stortingets vedtak 26. november 1999 er netto utgiftsramme fastsatt til 24,825 039 mrd. kroner.

Komiteen har 2 avvikende forslag til fordeling av rammeområde 8. Dette fremgår av tabell 1 under hovedprioriteringer.

Tabell 1 angir komiteens standpunkter under kapitler som inngår i rammeområde 8.

Tabell 1: Forslag til fordeling av rammeområde 8 fra Regjeringen og fra komiteen. Alle tall i tusen kroner. 90-postene inngår ikke i kapitlene.

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1	Ap, KrF og Sp	FrP og H
		Utgifter rammeområde 8 (i hele tusen kroner)			
42		**Forsvarets ombudsmannsnemnd**	**3 040**	**3 040**	**3 040**
	1	Driftsutgifter	3 040	3 040	3 040
481		**Direktoratet for sivilt beredskap (jf. kap. 3481)**	**282 252**	**282 252**	**282 252**
	1	Driftsutgifter	248 598	248 598	248 598
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	33 346	33 346	33 346
	70	Overføring til private	308	308	308
993		**Skipsfartsberedskap**	**3 400**	**3 400**	**3 400**
	1	Driftsutgifter	600	600	600
	70	Tilskudd til Skipsfartens beredskapssekretariat	2 800	2 800	2 800
1700		**Forsvarsdepartementet**	**137 529**	**137 529**	**137 529**
	1	Driftsutgifter	130 529	130 529	130 529
	73	Forskning og utvikling	7 000	7 000	7 000
1710		**Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4710)**	**593 682**	**593 682**	**583 682**
	1	Driftsutgifter	421 806	421 806	411 806
	51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	164 376	164 376	164 376
	70	Renter låneordning	7 500	7 500	7 500
1719		**Fellesutgifter under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4719)**	**182 135**	**182 135**	**172 135**
	1	Driftsutgifter	16 657	16 657	16 657
	43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet	20 000	20 000	10 000
	71	Overføringer til andre	48 478	48 478	48 478
	75	Norges tilskudd til NATOs driftsbudsjett	97 000	97 000	97 000
1720		**Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 4720)**	**1 049 142**	**1 049 142**	**939 142**
	1	Driftsutgifter	1 049 142	1 049 142	939 142
1725		**Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 4725)**	**1 310 199**	**1 310 199**	**1 190 199**
	1	Driftsutgifter	1 193 177	1 193 177	1 073 177
	50	Overføring til Statens Pensjonskasse	106 846	106 846	106 846
	72	Avgangsstimulerende tiltak	10 176	10 176	10 176
1731		**Hæren (jf. kap. 4731)**	**4 719 977**	**4 719 977**	**4 813 277**
	1	Driftsutgifter	4 719 977	4 719 977	4 813 277
1732		**Sjøforsvaret (jf. kap. 4732)**	**2 869 963**	**2 869 963**	**2 885 963**
	1	Driftsutgifter	2 869 963	2 869 963	2 885 963
1733		**Luftforsvaret (jf. kap. 4733)**	**3 737 113**	**3 737 113**	**3 755 113**
	1	Driftsutgifter	3 737 113	3 737 113	3 755 113
1734		**Heimevernet (jf. kap. 4734)**	**715 273**	**715 273**	**737 973**
	1	Driftsutgifter	715 273	715 273	737 973
1735		**Forsvarets etterretningstjeneste**	**535 335**	**535 335**	**535 335**
	21	Spesielle driftsutgifter	535 335	535 335	535 335

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1	Ap, KrF og Sp	FrP og H
1760		**Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 4760)**	**7 925 719**	**7 744 719**	**7 844 719**
	1	Driftsutgifter	343 023	343 023	343 023
	44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinansiert andel	110 612	110 612	110 612
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	5 746 745	5 630 745	5 689 745
	47	Nybygg og nyanlegg	1 186 020	1 121 020	1 162 020
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel	356 154	356 154	356 154
	75	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet	183 165	183 165	183 165
1790		**Kystvakten (jf. kap. 4790)**	**534 497**	**534 497**	**534 497**
	1	Driftsutgifter	534 497	534 497	534 497
1791		**Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 4791)**	**188 301**	**188 301**	**188 301**
	1	Driftsutgifter	188 301	188 301	188 301
1792		**Norske styrker i utlandet (jf. kap. 4792)**	**860 000**	**860 000**	**860 000**
	1	Driftsutgifter	860 000	860 000	860 000
1795		**Kulturelle og allmennyttige formål (jf. kap. 4795)**	**170 434**	**170 434**	**170 434**
	1	Driftsutgifter	127 683	127 683	127 683
	47	Nybygg og nyanlegg	35 956	35 956	35 956
	60	Tilskudd til kommuner	5 875	5 875	5 875
	72	Overføringer til andre	920	920	920
2463		**Forsvarets bygningstjeneste**		**0**	**0**
	24	Driftsresultat:	0	0	0
		1 Driftsinntekter	-210 687	-210 687	-210 687
		2 Driftsutgifter	210 687	210 687	210 687
		Sum utgifter rammeområde 8	**25 817 991**	**25 636 991**	**25 636 991**

Inntekter rammeområde 8 (i hele tusen kroner)

3481		**Direktoratet for sivilt beredskap (jf. kap. 481)**	**9 000**	**9 000**	**9 000**
	3	Diverse inntekter	9 000	9 000	9 000
4710		**Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 1710)**	**47 610**	**47 610**	**47 610**
	1	Driftsinntekter	31 962	31 962	31 962
	11	Salgsinntekter	13 104	13 104	13 104
	70	Renter låneordning	2 544	2 544	2 544
4720		**Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 1720)**	**16 811**	**16 811**	**16 811**
	1	Driftsinntekter	7 203	7 203	7 203
	11	Salgsinntekter	9 608	9 608	9 608
4725		**Fellesinstitusjoner og -inntekter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 1725)**	**58 248**	**58 248**	**58 248**
	1	Driftsinntekter	2 841	2 841	2 841
	11	Salgsinntekter	34 573	34 573	34 573
	15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	20 834	20 834	20 834
4731		**Hæren (jf. kap. 1731)**	**68 818**	**68 818**	**68 818**
	1	Driftsinntekter	9 584	9 584	9 584
	11	Salgsinntekter	42 510	42 510	42 510
	15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	13 566	13 566	13 566
	17	Refusjon lærlinger	2 340	2 340	2 340
	60	Refusjon fra fylkene	818	818	818

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1	Ap, KrF og Sp	FrP og H
4732		**Sjøforsvaret (jf. kap. 1732)**	**39 171**	**39 171**	**39 171**
	1	Driftsinntekter	9 233	9 233	9 233
	11	Salgsinntekter	29 938	29 938	29 938
4733		**Luftforsvaret (jf. kap. 1733)**	**95 430**	**95 430**	**95 430**
	1	Driftsinntekter	28 649	28 649	28 649
	11	Salgsinntekter	66 781	66 781	66 781
4734		**Heimevernet (jf. kap. 1734)**	**2 374**	**2 374**	**2 374**
	1	Driftsinntekter	1 116	1 116	1 116
	11	Salgsinntekter	1 258	1 258	1 258
4760		**Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 1760)**	**444 021**	**444 021**	**444 021**
	47	Salg av eiendom	20 801	20 801	20 801
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsinntekter	355 135	355 135	355 135
	49	Salg av boliger	68 085	68 085	68 085
4790		**Kystvakten (jf. kap. 1790)**	**315**	**315**	**315**
	1	Driftsinntekter	122	122	122
	11	Salgsinntekter	193	193	193
4791		**Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 1791)**	**23 972**	**23 972**	**23 972**
	11	Salgsinntekter	23 972	23 972	23 972
4795		**Kulturelle og allmennyttige formål (jf. kap. 1795)**	**5 073**	**5 073**	**5 073**
	1	Driftsinntekter	4 566	4 566	4 566
	11	Salgsinntekter	507	507	507
4799		**Militære bøter**	**1 109**	**1 109**	**1 109**
	80	Bøter	1 109	1 109	1 109
		Sum inntekter rammeområde 8	**811 952**	**811 952**	**811 952**
		Sum netto rammeområde 8	**25 006 039**	**24 825 039**	**24 825 039**
		Sum rammeområde 8 - rammevedtak	**181 000**	**0**	**0**

6.2 De enkelte kapitler

Kap. 42 Forsvarets ombudsmannsnemnd

Utgifter:	**Kroner**
Vedtatt budsjett 1999	2 680 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	3 040 000

Komiteen viser til Innst. S. nr. 162 (1998-1999), jf. Dokument nr. 5 (1998-1999) Ombudsmannsnemnda for Forsvarets innberetning om virksomheten i tiden 1. januar- 31. desember 1998, der komiteen uttalte behov for en best mulig oversikt og styring av midlene til velferdsformål. Det vises forøvrig til merknader under kap. 1725.

Kap. 481-3481 Direktoratet for sivilt beredskap

Utgifter:	**Kroner**
Vedtatt budsjett 1999	272 034 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	282 252 000
Inntekter:	
Vedtatt budsjett 1999	5 043 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	9 000 000

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 993 Handels- og skipsfartsberedskap m.m.

Utgifter:	**Kroner**

Vedtatt budsjett 1999	3 400 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	3 400 000

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 1700-4700 Forsvarsdepartementet

Utgifter:	**Kroner**
Vedtatt budsjett 1999	130 688 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	137 529 000

Komiteen har merket seg en økning i forhold til vedtatt budsjett for 1999 (Blå bok). Økningen skyldes i hovedsak oppnevningen av et utvalg som skal gi generelle og prinsipielle råd forut for utarbeidelse av kommende langtidsmelding for Forsvaret.

Komiteen har videre merket seg opprettelse av en ny stilling ved Norges faste NATO-delegasjon i Brüssel (NORDEL).

Komiteen har for øvrig merket seg departementets anstrengelser for å beholde og rekruttere spesielt godt kvalifisert arbeidskraft.

Komiteen har også merket seg departementets deltagelse i Regjeringens prosjekt Et enklere Norge.

Kap. 1710-4710 Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet

Utgifter:	**Kroner**
Vedtatt budsjett 1999	596 664 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	593 682 000
Inntekter:	
Vedtatt budsjett 1999	48 500 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	47 610 000

Komiteen har merket seg at den store økningen i post 01 skyldes at midlene til drift av Forsvarets Bygningstjeneste er flyttet fra post 52 til post 01.

Forsvarets tele- og datatjeneste (FTD)

Komiteen har merket seg at FTDs nye organisasjonsstruktur skal være fastsatt og gjennomført ved inngangen til 2000, samt at en i løpet av året vil flytte FTDs sentralstab og datamaskinsentral til Kolsås. Komiteen imøteser en tilbakerapportering i egnet form om de totale kostnader knyttet til overtagelsen av Kolsås leir.

Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)

Komiteen har merket seg at FFI øker sine sivile oppdrag og at sivile oppdrag nå ligger på ca. 13 pst. av den samlede virksomhet. Videre har komiteen merket seg behovene for ekstraordinære investeringstilskudd i forbindelse med etablering av et laboratorium for evaluering og testing av optiske og infrarøde missilsøkere og en mindre arbeidsbåt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til nødvendigheten av en streng prioritering av Forsvarets "spisse ende" og foreslår en reduksjon på 10 mill. kroner på dette kapitlet.

Kap. 1719-4719 Fellesinstitusjoner og utgifter/inntekter under Forsvarsdepartementet

Utgifter:	**Kroner**
Vedtatt budsjett 1999	164 843 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	182 135 000

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til proposisjonens omtale av samarbeidstiltakene for omskolering av russiske offiserer og av støtte til personellpolitiske tiltak i de baltiske land og er tilfreds med dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til Budsjett-innst. S. nr. 7 (1998-1999). Her fremmet disse medlemmer et forslag om ikke å bifalle at russiske offiserer blir omskolert for midler fra det norske forsvarsbudsjett. Dette forslag ble nedstemt. Disse medlemmer står fortsatt for samme syn, men velger ved denne anledning ikke å ta opp forslaget på nytt.

Komiteen er fornøyd med at prøveprosjektet på Krigsinvalidehjemmet Bæreia for personell etter endt FN- og NATO-tjeneste nå synes sikret.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til nødvendigheten av en streng prioritering av Forsvarets "spisse ende" og foreslår en reduksjon på 10 mill. kroner på dette kapitlet.

Kap. 1720-4720 Felles ledelse og kommandoapparat

Utgifter:	**Kroner**
Vedtatt budsjett 1999	1 145 291 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	1 049 142 000
Inntekter:	
Vedtatt budsjett 1999	21 777 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	16 811 000

Komiteen har merket seg at posten reelt er redusert med ca. 113 mill. kroner ved at midler er overført til kap. 1725.

Komiteen viser til følgende merknader i Budsjett-innst. S. nr. 7 (1998-1999), jf. St.prp. nr. 1 (1998-1999):

"Komiteen viser til at Regjeringen gjennom Langtidsmeldingen varslet at innsparingspotensialet i den nye organiseringen av Forsvarets øverste ledelse skulle realiseres i planperioden, og at ledelsesapparatet skal dimensjoneres for å muliggjøre reduksjon i driftsutgiftene. Komiteen viser videre til at Regjeringen gjennom Langtidsmeldingen signaliserte at organiseringen av Forsvarets øverste militære ledelse skulle utvikles videre.

Komiteen er kjent med at et innledende arbeid er i gang for å se på en omorganisering av Forsvarets ledelse. Komiteen imøteser en rask avklaring av disse forholdene slik at Langtidsmeldingens intensjon kan oppnås."

Komiteen har merket seg at i sammenheng med det pågående arbeidet med å innføre ny kommandoorganisasjon i NATO vil organiseringen av Forsvarets øverste ledelse bli utviklet videre. Komiteen viser imidlertid til at det av proposisjonen ikke fremgår klart at dette er arbeid som vil bli prioritert i 2000. Komiteen imøteser fortsatt en rask avklaring av disse forholdene for å oppnå Langtidsmeldingens intensjon. Komiteen viser også til at dette arbeidet i sin forlengelse forventes berørt i Forsvarsstudie 2000 og i det neste langtidsprogram for Forsvaret.

Komiteen har merket seg at det planlegges endringer i attachéordningen, og er enig i de prioriteringer og endringer som gjennomføres ved Norges militære misjoner i utlandet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til nødvendigheten av en streng prioritering av Forsvarets "spisse ende" og foreslår en reduksjon på 110 mill. kroner på dette kapitlet.

Kap. 1725-4725 Fellesinstitusjoner og utgifter/inntekter under Forsvarets overkommando

Utgifter:	**Kroner**
Vedtatt budsjett 1999	1 132 645 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	1 310 199 000
Inntekter:	
Vedtatt budsjett 1999	63 551 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	58 248 000

Komiteen har merket seg at kapitlet reelt er økt med ca. 167 mill. kroner som er tilførte midler fra kap. 1720.

Komiteen viser til merknader i Budsjett-innst. S. nr. 7 (1998-1999) om behovet for en sterkere synliggjøring av utviklingen i driftsutgiftene i kapitlet, med særlig vekt på Voksenopplæringen, Velferdstjenesten og Forsvarets ressursorganisasjon. Komiteen har merket seg at dette ikke er fulgt opp i proposisjonen for 2000.

Komiteen har merket seg at departementets mål er 1 000 lærlinger i 2000.

Komiteen har merket seg at Voksenopplæringen i 2000 blir tilført nye oppgaver i forbindelse med etter- og videreutdanning i sivile fag for ansatte i Forsvaret.

Komiteen har merket seg at ordningen med egenerklæringssystemet i forbindelse med søknad om sivil verneplikt kan innebære en merbelastning for Forsvaret og Vernepliktsverket. Komiteen viser til at dekning av slike merkostnader ikke er budsjettert for i proposisjonen fra Forsvarsdepartementet. Komiteen forutsetter at Justisdepartementet dekker slike merutgifter så snart man har mer erfaring med praktisering av den nye ordningen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at med den vedtatte rammen og foreslåtte opplegg gis det ikke rom for en fullverdig førstegangstjeneste for våre vernepliktige. Disse medlemmer mener at Forsvarets primæroppgaver må prioriteres foran tiltak som er innrettet mot det sivile liv etter endt førstegangstjeneste, særlig i en situasjon der det ikke finnes arbeidsledighet. Disse medlemmer går derfor inn for å avvikle Voksenopplæringen over en periode på 3 måneder. Dette er oppgitt å ville gi en innsparing av størrelsesorden 90 mill. kroner. På bakgrunn av nødvendigheten av en streng prioritering av Forsvarets "spisse ende" foreslås ytterligere reduksjon av dette kapitlet med 30 mill. kroner slik at det samlede kuttet blir på 120 mill. kroner.

Kap. 1731-4731 Hæren

Utgifter:	**Kroner**
Vedtatt budsjett 1999	4 736 467 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	4 719 977 000
Inntekter:	
Vedtatt budsjett 1999	67 823 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	68 818 000

Komiteen har merket seg at post 01 i proposisjonen er redusert med 93,3 mill. kroner som i hovedsak skyldes reduksjon av repetisjonsøvelse innen DKØ, tidligere dimisjon av kontingent 08/99 og senere innkalling av kontingent 08/2000.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser i denne sammenheng til at et flertall i komiteen, alle unntatt medlemmene fra Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, under budsjettbehandlingen i fjor høst tok avstand fra å bruke førstegangstjenestens lengde som salderingspost i de årlige budsjettene idet dette flertallet uttalte:

"Flertallet finner det uforsvarlig å gjennomføre de foreslåtte reduksjoner i førstegangstjenesten, som vil bidra til å svekke førstegangstjenestens kompetansebyggende virkning og som i tillegg vil svekke våpengrenenes operative evne og den alminnelige beredskap."

Disse medlemmer vil videre understreke at den foreslåtte reduksjon av førstegangstjenestens lengde vil svekke rekrutteringsgrunnlaget for internasjonale operasjoner.

Disse medlemmer peker på at tilfeldig tukling med førstegangstjenestens lengde i de årlige budsjettene umuliggjør både en rasjonell planlegging og gjennomføringen av førstegangstjenesten.

Disse medlemmer viser videre til at en samlet komité i budsjettinnstillingen i fjor uttalte:

"Komiteen legger til grunn at alle vernepliktige som tilfredsstiller kravene kalles inn også i 1999 og at førstegangstjenesten, inkludert tjenestetidens lengde, gjennomføres i samsvar med gjeldende opplegg og regler som Stortinget tidligere har vedtatt. Komiteen viser til at på denne bakgrunn er det nødvendig å foreslå kapitlets post 01 styrket med 181 mill. kroner."

Disse medlemmer peker på at de samme prinsipielle vurderingene gjør seg gjeldende i år og foreslår kapitlets post 01 styrket med 93,3 mill. kroner.

Komiteen har merket seg at 6. divisjon prioriteres når det gjelder gjennomføringen av hærens krigsstruktur og er enig i dette.

Komiteen viser i denne sammenheng til at departementet vil gjennomgå krigsstrukturens operative status med komiteen på nyåret.

Komiteen har for øvrig merket seg at landforsvarets regionale og territorielle organisasjon vil bli vurdert i løpet av 2000.

Kap. 1732-4732 Sjøforsvaret

Utgifter:	**Kroner**
Vedtatt budsjett 1999	2 786 390 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	2 869 963 000
Inntekter:	
Vedtatt budsjett 1999	46 606 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	39 171 000

Komiteen understreker at Sjøforsvarets oppgaver nasjonalt og internasjonalt må ivaretas best mulig. Sjøforsvaret står ovenfor krevende oppgaver når det gjelder nyanskaffelser og materiellprosjekter som skal gjennomføres eller startes opp i 2000.

Sjøforsvaret skal også arbeide videre med endringer i sin organisasjonsstruktur med overgangen fra 7 til 3 sjøforsvarsdistrikter.

Komiteen viser til at Schengen-avtalen som ble ratifisert i mai 1999, gir Sjøforsvaret utvidede oppgaver i forbindelse med sjøgrenseoppsynet.

Komiteen har merket seg at det nå er håp for en bedret rekruttering når den nyetablerte maritime tekniske fagskole uteksaminerer elever, selv om det vil ta lang tid å erstatte den avgangen av befal fra lavere og midlere gradsjikt som har foregått.

Komiteen er tilfreds med at øvelser som Joint Winter har høy prioritet, men at man også vil kunne delta i PfP øvelser og andre øvelser gjenom år 2000.

Komiteen viser til budsjettproposisjonen når det gjelder nye missiltorpedobåter og til Stortingets tidligere behandling av dette gjennom Innst. S. nr. 207 (1998-1999), jf. St.prp. nr. 65 (1998-1999). Komiteen vil komme tilbake til dette gjennom behandlingen av den nye investeringsprofilen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til hva som er sagt under kap. 1731 om førstegangstjeneste og foreslår en påplussing på 16 mill. kroner på dette kapitlet.

Kap. 1733-4733 Luftforsvaret

Utgifter:	**Kroner**
Vedtatt budsjett 1999	3 611 195 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	3 737 113 000
Inntekter:	
Vedtatt budsjett 1999	92 946 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	95 430 000

Komiteen er fornøyd med satsningen på et attraktivt utdannings- og etterutdanningstilbud, men er bekymret for den store tilfeldige avgangen blant yrkesbefal som skaper ubalanse i befalskorpset.

Komiteen er fornøyd med at alle kategorier vernepliktige til Luftforsvaret innkalles til 12 måneders førstegangsstjeneste i 2000.

Komiteen er tilfreds med at oppdateringsprogrammet Mid-Life Update (MLU) på F-16 videreføres.

Komiteen har merket seg at driftsbudsjettet for Luftforsvaret har en rammeøkning i forhold til 1999 på ca. 18 mill. kroner. Komiteen er fornøyd med at Luftforsvaret har som mål at stasjonene/avdelingene skal øve sammen med andre forsvarsgrener og allierte styrker i inn- og utland.

Komiteen er bekymret for at den økonomiske situasjonen kan fremtvinge for strenge prioriteringer innen drift og vedlikehold av materiell, som blant annet får konsekvenser for den operative evnen.

Komiteen har merket seg at øvelse JOINT WINTER er Forsvarssjefens høyeste prioriterte øvelse i 2000, og at PfP-øvelsen Cooperative Banners 2000 er prioritert.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til hva som er sagt under kap. 1731 om førstegangstjenesten og foreslår en påplussing på 18 mill. kroner under dette kapitlet.

Kap. 1734-4734 Heimevernet

Utgifter:	**Kroner**
Vedtatt budsjett 1999	709 742 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	715 273 000
Inntekter:	
Vedtatt budsjett 1999	2 340 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	2 374 000

Komiteen har merket seg at kapitlet reelt er redusert med 5,3 mill. kroner, og at dette skyldes generelt nedtrekk grunnet driftsreduksjoner.

Komiteen viser til at med den foreslåtte bevilgning er det heller ikke for 2000 mulig å gjennomføre full tjeneste i HV (5+3 dager). Komiteen forutsetter imidlertid at øvelse og trening for mannskaper og befal gjennomføres på en tilfredsstillende måte innenfor rammen av foreslått bevilgning.

Komiteen viser til merknader i Budsjett-innst. S. nr. 7 (1998-1999) vedrørende tempoet i lokalisering for Hærens regimenter og HV-distrikter. Komiteen er tilfreds med at det nå foreligger en plan for å få dette i henhold til Innst. S. nr. 152 (1995-1996), jf. St.prp. nr. 70 (1994-1995).

For at flest mulig av Heimevernets mannskaper skal kunne få foreskrevet øvelsestid foreslår komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre at dette kapitlet økes med 22,7 mill. kroner.

Kap. 1735 Forsvarets etterretningstjeneste

Utgifter:	**Kroner**
Vedtatt budsjett 1999	549 749 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	535 335 000

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 1760-4760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg

Utgifter:	**Kroner**
Vedtatt budsjett 1999	7 626 798 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	7 925 719 000
Inntekter:	

Vedtatt budsjett 1999	446 447 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	444 021 000

Komiteen har merket seg at med den foreslåtte investeringsrammen og fortsatt press på driften, er det vanskelig å nå investeringsrammen som St.meld. nr. 23 (1998-1999) om Investeringsprofilen, legger opp til.

Komiteen har videre merket seg at investeringsrammen i det foreslåtte budsjettet nå er så lav at det er liten handlefrihet til å nytte investeringsmidler til annet enn allerede inngåtte kontrakter. Komiteen har merket seg at Regjeringen vil foreta en ny gjennomgang av investeringsprofilen, og vil komme tilbake til dette når saken blir fremmet i Stortinget.

Komiteen viser til at Regjeringen gjennom St.meld. nr. 22 (1997-1998); Langtidsmeldingen, anga at for å videreutvikle et nasjonalt balansert forsvar, kreves samlede investeringer på om lag 24 mrd. kroner i perioden 1999-2002. Komiteen viser i denne sammenheng til at Regjeringen i Langtidsmeldingen - og som Stortinget sluttet seg til gjennom behandlingen av Innst. S. nr. 245 (1997-1998) - fastslo at for å opprettholde et troverdig invasjonsforsvar og Forsvarets evne til å løse et bredt spekter av andre nødvendige oppgaver, gir ikke dagens sikkerhetspolitiske situasjon rom for fortsatt svekkede budsjetter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til det inngåtte budsjettforlik om en reduksjon på 65 mill. kroner under kap. 1760 post 47. Flertallet viser til Stortingets vedtak og forutsetninger og til budsjettproposisjonen når det gjelder framdriften av Regionfelt Østlandet. Flertallet legger til grunn at budsjetterte driftsmidler (14 mill. kroner) opprettholdes og at prosjektet i tillegg tilgodeses med 25 mill. kroner over post 47.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at Regjeringen i sitt budsjettforslag hadde ført opp 80 mill. kroner for å utvikle regionskytefelt Østlandet i tråd med Stortingets vedtak. Disse medlemmer viser til at budsjettforliket mellom Regjeringen og Arbeiderpartiet medførte at bevilgningen til nevnte formål ble redusert med 41 mill. kroner.

Disse medlemmer legger til grunn at en slik reduksjon vil måtte bety en helt annen fremdrift på Regionfeltet enn det som opprinnelig var forutsatt, noe som vil forsinke grunnløsning og planlegging. Disse medlemmer finner dette svært uheldig og vil forslå en omdisponering av midler innenfor vedtatt ramme 8 som tilfører post 47 41 mill. kroner i tråd med Regjeringens opprinnelige budsjettforslag slik at Regionfelt Østlandet utvikles etter Stortingets forutsetninger og Forsvarsdepartementets anslag for fremdrift. Videre ønsker disse medlemmer å styrke kap. 1760 post 45 med 59 mill. kroner.

Komiteen imøteser en avklaring når det gjelder valg av nytt hovedhåndvåpen til erstatning for AG-3, slik at innføring av nye håndvåpen kan skje til prioriterte avdelinger gjennom en gradvis avvikling av beholdningen av AG-3 når de økonomiske forutsetninger er til stede.

Kap. 1790-4790 Kystvakten

Utgifter:	**Kroner**
Vedtatt budsjett 1999	570 137 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	534 415 000
Inntekter:	
Vedtatt budsjett 1999	420 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	315 000

Komiteen har merket seg at Kystvaktens fleksible struktur gjør at man kan sette inn ulike ressurser for å utføre ulike oppgaver, slik at ressursene strekker til lengst mulig. Iverksettingen av Schengen-avtalen fra høsten 2000 vil bety at Kystvakten får utvidede oppgaver i forbindelse med grenseoppsynet mellom de faste grenseovergangstedene langs kysten.

Komiteen konstaterer at iverksettelsen av det nye kontroll- og håndhevingsregime for internasjonalt farvann i det nordøstlige Atlanterhavet, vil gi Kystvakten nye oppgaver til havs. Ressurs- og miljøforvaltning er viktige kontroll- og oppsynsoppgaver.

Komiteen forutsetter at redningsinnsats er første prioritet når det oppstår situasjoner der menneskers liv og helse er truet. Jevnlige øvelser må til for å opprettholde tilfredsstillende kompetanse i slike situasjoner.

Komiteen er tilfreds med at kystvaktskipet Svalbard nå endelig blir bygget.

Kap. 1791-4791 Redningshelikoptertjenesten

Utgifter:	**Kroner**
Vedtatt budsjett 1999	189 303 000

Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	188 301 000
Inntekter:	
Vedtatt budsjett 1999	23 626 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	23 972 000

Komiteen vil peke på at redningshelikoptertjenesten i lengre tid har vært til vurdering, og at Justisdepartementet lenge har varslet en stortingsmelding om den fremtidige redningshelikoptertjenesten. Komiteen har registrert at det nå er en utålmodighet i visse kretser, og komiteen håper derfor at stortingsmeldingen blir lagt frem primo 2000 som antydet i budsjettproposisjonen fra Justisdepartementet.

Kap. 1792-4792 Norske styrker i utlandet

Utgifter:	**Kroner**
Vedtatt budsjett 1999	281 000 000
Forslag St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1 (1999-2000)	860 000 000

Komiteen viser til at Forsvarets opplegg og struktur for internasjonal deltakelse er under vurdering og at en stortingsmelding om emnet, St.meld. nr. 38 (1998-1999), er til behandling i komiteen.

Komiteen er enig i at Norges engasjement i internasjonale fredsoperasjoner er en integrert del av norsk sikkerhets- og forsvarspolitikk. Samtidig understreker komiteen nødvendigheten av at kostnaden ved slike engasjement konsekvent finansieres som tillegg til den ordinære forsvarsrammen, og minner om at Stortinget la dette til grunn under behandlingen av gjeldende langtidsmelding (St.meld. nr. 22 (1997-1998)) i juni i fjor.

Komiteen er derfor tilfreds med at dette prinsippet blir fulgt i budsjettforslaget for neste år.

Komiteen vil likevel peke på at dette budsjettforslaget bare dekker opp utgiftene til internasjonale operasjoner i anslagsvis første halvår. Budsjettet skal så langt som mulig dekke forventede utgifter. Komiteen har merket seg at Regjeringen vil komme tilbake til spørsmålet i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2000 og forutsetter at dette da skjer i samsvar med ovennevnte prinsipp i Langtidsmeldingen.

Komiteen har ellers merket seg at det norske bidraget til den NATO-ledede styrken i Kosovo, KFOR, forventes å bli det viktigste for Norge kommende år, og at det vil bestå av en mekanisert infanteribataljon på i overkant av 1 200 personell. Komiteen har videre merket seg at Norge vil bidra i den NATO-ledede fredsstyrken i Bosnia-Hercegovina, SFOR, med ca. 40 støttepersonell, og med et mindre antall militære observatører i Midtøsten (UNTSO), Sierra Leone (UNOMSIL), Kroatia (UNMOP) og i Multinational Force and Observers på Sinai.

Kap. 1795-4795 Kulturelle og allmennyttige formål

Utgifter:	**Kroner**
Vedtatt budsjett 1999	208 332 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	170 434 000
Inntekter:	
Vedtatt budsjett 1999	5 484 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	5 073 000

Komiteen viser til Innst. S. nr. 303 (1996-1997), jf. St.prp. nr. 57 (1996-1997) og registrerer etter møte med Forsvarsdepartementet at Stortingets forutsetninger ikke synes å være til stede når det gjelder organiseringen av flysamling Gardermoen.

Komiteen ber derfor Forsvarsdepartementet så raskt som mulig å fremme forslag om organisering av driften ved Forsvarets Flysamling Gardermoen der fagmyndighet Forsvarsmuseet får ansvaret også for tilgjengelighet og drift av anlegget.

Kap. 4799 Militære bøter

Inntekter:	**Kroner**
Vedtatt budsjett 1999	1 109 000
Forslag St.prp. nr. 1 (1999-2000)	1 109 000

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 2463 Forsvarets bygningstjeneste

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

7. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Rammeområde 8

I

På statsbudsjettet for 2000 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
		Utgifter		
42		Forsvarets ombudsmannsnemnd		
	1	Driftsutgifter	3 040 000	
481		Direktoratet for sivilt beredskap (jf. kap. 3481)		
	1	Driftsutgifter	248 598 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*	33 346 000	
	70	Overføring til private	308 000	
993		Skipsfartsberedskap		
	1	Driftsutgifter	600 000	
	70	Tilskudd til Skipsfartens beredskapssekretariat	2 800 000	
1700		Forsvarsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	130 529 000	
	73	Forskning og utvikling, *kan overføres*	7 000 000	
1710		Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4710)		
	1	Driftsutgifter	411 806 000	
	51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	164 376 000	
	70	Renter låneordning, *kan overføres*	7 500 000	
1719		Fellesutgifter under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4719)		
	1	Driftsutgifter	16 657 000	
	43	Til disposisjon for Forsvars-departementet	10 000 000	
	71	Overføringer til andre	48 478 000	
	75	Norges tilskudd til NATOs driftsbudsjett, *kan overføres*	97 000 000	
1720		Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 4720)		
	1	Driftsutgifter	939 142 000	
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 4725)		
	1	Driftsutgifter	1 073 177 000	
	50	Overføring til Statens Pensjonskasse, *kan overføres*	106 846 000	
	72	Avgangsstimulerende tiltak, *kan overføres*	10 176 000	
1731		Hæren (jf. kap. 4731)		
	1	Driftsutgifter	4 813 277 000	
1732		Sjøforsvaret (jf. kap. 4732)		

Kap.	Post	Formål		Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter ……		2 885 963 000	
1733		Luftforsvaret (jf. kap. 4733)			
	1	Driftsutgifter ……		3 755 113 000	
1734		Heimevernet (jf. kap. 4734)			
	1	Driftsutgifter ……		737 973 000	
1735		Forsvarets etterretningstjeneste			
	21	Spesielle driftsutgifter ……		535 335 000	
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 4760)			
	1	Driftsutgifter, *kan nyttes under kap. 1760 postene 45 og 47* ……		343 023 000	
	44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinansiert andel, *kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 47* ……		110 612 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres* ……		5 689 745 000	
	47	Nybygg og nyanlegg, *kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 postene 1 og 44* ……		1 162 020 000	
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel, *kan overføres* ……		356 154 000	
	75	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, *kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 44* ……		183 165 000	
1790		Kystvakten (jf. kap. 4790)			
	1	Driftsutgifter ……		534 497 000	
1791		Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 4791)			
	1	Driftsutgifter ……		188 301 000	
1792		Norske styrker i utlandet (jf. kap. 4792)			
	1	Driftsutgifter ……		860 000 000	
1795		Kulturelle og allmennyttige formål (jf. kap. 4795)			
	1	Driftsutgifter ……		127 683 000	
	47	Nybygg og nyanlegg, *kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 47* .		35 956 000	
	60	Tilskudd til kommuner, *kan overføres*		5 875 000	
	72	Overføringer til andre ……		920 000	
2463		Forsvarets bygningstjeneste			
	24	Driftsresultat:			
		1 Driftsinntekter ……	-210 687 000		
		2 Driftsutgifter ……	210 687 000	0	
		Totale utgifter			25 636 991 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
		Inntekter		
3481		Direktoratet for sivilt beredskap (jf. kap. 481)		
	3	Diverse inntekter	9 000 000	
4710		Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 1710)		
	1	Driftsinntekter	31 962 000	
	11	Salgsinntekter	13 104 000	
	70	Renter låneordning	2 544 000	
4720		Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 1720)		
	1	Driftsinntekter	7 203 000	
	11	Salgsinntekter	9 608 000	
4725		Fellesinstitusjoner og -inntekter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 1725)		
	1	Driftsinntekter	2 841 000	
	11	Salgsinntekter	34 573 000	
	15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	20 834 000	
4731		Hæren (jf. kap. 1731)		
	1	Driftsinntekter	9 584 000	
	11	Salgsinntekter	42 510 000	
	15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	13 566 000	
	17	Refusjon lærlinger	2 340 000	
	60	Refusjon fra fylkene	818 000	
4732		Sjøforsvaret (jf. kap. 1732)		
	1	Driftsinntekter	9 233 000	
	11	Salgsinntekter	29 938 000	
4733		Luftforsvaret (jf. kap. 1733)		
	1	Driftsinntekter	28 649 000	
	11	Salgsinntekter	66 781 000	
4734		Heimevernet (jf. kap. 1734)		
	1	Driftsinntekter	1 116 000	
	11	Salgsinntekter	1 258 000	
4760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 1760)		
	47	Salg av eiendom	20 801 000	
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsinntekter	355 135 000	
	49	Salg av boliger	68 085 000	
4790		Kystvakten (jf. kap. 1790)		
	1	Driftsinntekter	122 000	
	11	Salgsinntekter	193 000	
4791		Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 1791)		
	11	Salgsinntekter	23 972 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
4795		Kulturelle og allmennyttige formål (jf. kap. 1795)		
	1	Driftsinntekter ……	4 566 000	
	11	Salgsinntekter ……	507 000	
4799		Militære bøter		
	80	Bøter ……	1 109 000	
		Totale inntekter		811 952 000

II.

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2000 kan overskride bevilgningen under:

1. kap. 481 post 01 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3481 post 03.
2. kap. 481 post 01 med inntil 75 pst. av inntektene under kap. 3481 post 40.

III.

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2000 kan trekke salgsomkostninger ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kap. 3481 post 40.

IV.

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2000 gis en generell merinntektsfullmakt som gjelder alle inntekter under Forsvarsdepartementet, unntatt militære bøter og refusjoner i forbindelse med internasjonale fredsoperasjoner under kap. 4792. Inntekter ved salg av eiendom, bygg og anlegg og større materiell kan nyttes med inntil 75 pst. under kap. 1760 og 1795 postene 45 og 47.

V.

Nettobudsjettering av salgsomkostninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2000 kan trekke salgsomkostninger ved salg av fast eiendom fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres kap. 4760.

VI.

Organisasjon og verneplikt

Stortinget samtykker i at:

1. Forsvarsdepartementet for 2000 kan fastsette Forsvarets organisasjon slik det går fram av redegjørelsen under hovedpunktene og under de enkelte kapitler.
2. For 2000 gjennomføres tjenesten i samsvar med VI pkt. 3, 4 og 5 i Budsjett-innst. S. nr. 7 (1998-99).
3. Forsvarsdepartementet for 2000 kan verve personell innenfor rammen av de foreslåtte bevilgninger.
4. Forsvarsdepartementet for 2000 kan verve det nødvendige antall mannskaper til den del av vår FN-beredskapsstyrke som ikke er satt inn i pågående fredsoperasjoner.

VII.

Investeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2000 kan:

1. starte opp nye investeringsprosjekter, herunder kategori-1 materiellprosjekter og større bygg- og eiendomsprosjekter, som presentert under Nye prosjekter i proposisjonen, innen de kostnadsrammer som er anført.
2. endre tidligere godkjente prosjekter som anført i proposisjonen, herunder endrede kostnadsrammer.
3. nytte bevilgningen på den enkelte investeringspost, hhv. post 45, 44, 47 og 48 fritt mellom systemer, bygg- og eiendomskategorier, anskaffelser og prosjekter som presentert i denne proposisjonen.
4. starte opp og gjennomføre materiellinvesteringsprosjekter av lavere kategori og byggeprosjekter med en nasjonal andel som ikke overstiger 25 mill. kroner.
5. gjennomføre konsept- og definisjonsfasen av planlagte materiellanskaffelser.
6. igangsette prosjektering av byggeprosjekter med en samlet utgift tilsvarende 5 pst. av bevilgningen på de respektive poster.

VIII.

Fullmakter vedrørende fast eiendom

1. Stortinget samtykker i at Kongen for 2000 kan overdra eiendommer, bygg og anlegg som Forsvaret ikke lenger har behov for til kommuner eller til overtallig personell i Forsvaret i forbindelse med utnyttelse av etablissementer til næringsutvikling. Overdragelsen kan skje vederlagsfritt, eller med redusert vederlag der dette anses hensiktsmessig.

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2000 kan:

2. avhende fast eiendom uansett verdi til markedspris.
3. avhende fast eiendom til en verdi av inntil kr 100 000 vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

4. gi forskudd til befal og sivile som må flytte grunnet organisasjonsendringer ved nyetablering av egen bolig, jf. Innst. S. nr. 182 (1990-1991). Forskudd belastes kap. 1710 post 90 og tilbakeføres kap. 4710 post 90.
5. nytte renteinntekter fra Forsvarets låneordning og tilbakebetaling av forskudd til boligformål på kap. 4710 postene 70 og 90, under kap. 1760 post 47.

IX.
Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2000 kan gi tilsagn om økonomisk støtte utover gitt bevilgning for inntil 5 mill. kroner under kap. 1700

X.
Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Forsvarsdepartementets samlede forpliktelser ut over gitt bevilgning for 2000, kan økes til:

Kap.	Post	Formål	Beløp (mill. kr.)
1710		Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet	
	1	Driftsutgifter	30
1731		Hæren	
	1	Driftsutgifter	1 190
1732		Sjøforsvaret	
	1	Driftsutgifter	350
1733		Luftforsvaret	
	1	Driftsutgifter	960
1734		Heimevernet	
	1	Driftsutgifter	25
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	29 000
1790		Kystvakten	
	1	Driftsutgifter	66
1791		Redningshelikoptertjenesten	
	1	Driftsutgifter	52

2. Forsvarsdepartementet for 2000 kan gi Forsvarets forskningsinstitutt fullmakt til å ha økonomiske forpliktelser på inntil 50 000 000 kroner utover det som dekkes av egne avsettinger.

8. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og det som er sagt foran, og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Rammeområde 8

I

På statsbudsjettet for 2000 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
		Utgifter		
42		Forsvarets ombudsmannsnemnd		
	1	Driftsutgifter	3 040 000	
481		Direktoratet for sivilt beredskap (jf. kap. 3481)		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter	248 598 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*	33 346 000	
	70	Overføring til private	308 000	
993		Skipsfartsberedskap		
	1	Driftsutgifter	600 000	
	70	Tilskudd til Skipsfartens beredskapssekretariat	2 800 000	
1700		Forsvarsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	130 529 000	
	73	Forskning og utvikling, *kan overføres*	7 000 000	
1710		Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4710)		
	1	Driftsutgifter	421 806 000	
	51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	164 376 000	
	70	Renter låneordning, *kan overføres*	7 500 000	
1719		Fellesutgifter under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4719)		
	1	Driftsutgifter	16 657 000	
	43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet	20 000 000	
	71	Overføringer til andre	48 478 000	
	75	Norges tilskudd til NATOs driftsbudsjett, *kan overføres*	97 000 000	
1720		Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 4720)		
	1	Driftsutgifter	1 049 142 000	
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 4725)		
	1	Driftsutgifter	1 193 177 000	
	50	Overføring til Statens Pensjonskasse, *kan overføres*	106 846 000	
	72	Avgangsstimulerende tiltak, *kan overføres*	10 176 000	
1731		Hæren (jf. kap. 4731)		
	1	Driftsutgifter	4 719 977 000	
1732		Sjøforsvaret (jf. kap. 4732)		
	1	Driftsutgifter	2 869 963 000	
1733		Luftforsvaret (jf. kap. 4733)		
	1	Driftsutgifter	3 737 113 000	
1734		Heimevernet (jf. kap. 4734)		
	1	Driftsutgifter	715 273 000	
1735		Forsvarets etterretningstjeneste		
	21	Spesielle driftsutgifter	535 335 000	

Kap.	Post	Formål		Kroner	Kroner
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 4760)			
	1	Driftsutgifter, *kan nyttes under kap. 1760 postene 45 og 47*		343 023 000	
	44	Fellesfinansierte bygge- og anleggs-arbeider, nasjonalfinansiert andel, *kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 47*		110 612 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlike-hold, *kan overføres*		5 630 745 000	
	47	Nybygg og nyanlegg, *kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 postene 1 og 44*		1 121 020 000	
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggs-arbeider, fellesfinansiert andel, *kan overføres*		356 154 000	
	75	Fellesfinansierte bygge- og anleggs-arbeider, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, *kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 44*		183 165 000	
1790		Kystvakten (jf. kap. 4790)			
	1	Driftsutgifter		534 497 000	
1791		Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 4791)			
	1	Driftsutgifter		188 301 000	
1792		Norske styrker i utlandet (jf. kap. 4792)			
	1	Driftsutgifter		860 000 000	
1795		Kulturelle og allmennyttige formål (jf. kap. 4795)			
	1	Driftsutgifter		127 683 000	
	47	Nybygg og nyanlegg, *kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 47*		35 956 000	
	60	Tilskudd til kommuner, *kan overføres*		5 875 000	
	72	Overføringer til andre		920 000	
2463		Forsvarets bygningstjeneste			
	24	Driftsresultat:			
		1 Driftsinntekter	-210 687 000		
		2 Driftsutgifter	210 687 000	0	
		Totale utgifter			25 636 991 000
		Inntekter			
3481		Direktoratet for sivilt beredskap (jf. kap. 481)			
	3	Diverse inntekter		9 000 000	
4710		Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 1710)			
	1	Driftsinntekter		31 962 000	
	11	Salgsinntekter		13 104 000	
	70	Renter låneordning		2 544 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
4720		Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 1720)		
	1	Driftsinntekter	7 203 000	
	11	Salgsinntekter	9 608 000	
4725		Fellesinstitusjoner og -inntekter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 1725)		
	1	Driftsinntekter	2 841 000	
	11	Salgsinntekter	34 573 000	
	15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	20 834 000	
4731		Hæren (jf. kap. 1731)		
	1	Driftsinntekter	9 584 000	
	11	Salgsinntekter	42 510 000	
	15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	13 566 000	
	17	Refusjon lærlinger	2 340 000	
	60	Refusjon fra fylkene	818 000	
4732		Sjøforsvaret (jf. kap. 1732)		
	1	Driftsinntekter	9 233 000	
	11	Salgsinntekter	29 938 000	
4733		Luftforsvaret (jf. kap. 1733)		
	1	Driftsinntekter	28 649 000	
	11	Salgsinntekter	66 781 000	
4734		Heimevernet (jf. kap. 1734)		
	1	Driftsinntekter	1 116 000	
	11	Salgsinntekter	1 258 000	
4760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 1760)		
	47	Salg av eiendom	20 801 000	
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsinntekter	355 135 000	
	49	Salg av boliger	68 085 000	
4790		Kystvakten (jf. kap. 1790)		
	1	Driftsinntekter	122 000	
	11	Salgsinntekter	193 000	
4791		Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 1791)		
	11	Salgsinntekter	23 972 000	
4795		Kulturelle og allmennyttige formål (jf. kap. 1795)		
	1	Driftsinntekter	4 566 000	
	11	Salgsinntekter	507 000	
4799		Militære bøter		
	80	Bøter	1 109 000	
		Totale inntekter		811 952 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2000 kan overskride bevilgninger under:

1. Kap. 481 post 01, mot tilvsarende merinntekt under kap. 3481 post 03.
2. Kap. 481 post 01, med inntil 75 pst. av inntektene under kap. 3481 post 40.

III

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2000 kan trekke salgsomkostninger ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kap. 3481 post 40.

IV

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2000 gis en generell merinntektsfullmakt som gjelder alle inntekter under Forsvarsdepartementet, unntatt militære bøter og refusjoner i forbindelse med internasjonale fredsoperasjoner under kap. 4792. Inntekter ved salg av eiendom, bygg og anlegg og større materiell kan nyttes med inntil 75 pst. under kap. 1760 og 1795 postene 45 og 47.

V

Nettobudsjettering av salgsomkostninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2000 kan trekke salgsomkostninger ved salg av fast eiendom fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres kap. 4760.

VI

Organisasjon og verneplikt

Stortinget samtykker i at:

1. Forsvarsdepartementet for 2000 kan fastsette Forsvarets organisasjon slik det går fram av redegjørelsen under hovedpunktene og under de enkelte kapitler.
2. lengden på førstegangstjenesten, repetisjonstjenesten og heimeverntjenesten fastsettes slik det går fram av proposisjonen.
3. Forsvarsdepartementet for 2000 kan fastsette øvrige bestemmelser slik det går fram av proposisjonen.
4. Forsvarsdepartementet for 2000 kan verve personell innenfor rammen av de foreslåtte bevilgninger.
5. Forsvarsdepartementet for 2000 kan verve det nødvendige antall mannskaper til den del av vår FN-beredskapsstyrke som ikke er satt inn i pågående fredsoperasjoner.

VII

Investeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2000 kan:

1. starte opp nye investeringsprosjekter, herunder kategori-1 materiellprosjekter og større bygg- og eiendomsprosjekter, som presentert under Nye prosjekter i proposisjonen, innen de kostnadsrammer som er anført.
2. endre tidligere godkjente prosjekter som anført i proposisjonen, herunder endrede kostnadsrammer.
3. nytte bevilgningen på den enkelte investeringspost, hhv. post 45, 44, 47 og 48 fritt mellom systemer, bygg- og eiendomskategorier, anskaffelser og prosjekter som presentert i denne proposisjonen.
4. starte opp og gjennomføre materiellinvesteringsprosjekter av lavere kategori og byggeprosjekter med en nasjonal andel som ikke overstiger 25 mill. kroner.
5. gjennomføre konsept- og definisjonsfasen av planlagte materiellanskaffelser.
6. igangsette prosjektering av byggeprosjekter med en samlet utgift tilsvarende 5 pst. av bevilgningen på de respektive poster.

VIII

Fullmakter vedrørende fast eiendom

1. Stortinget samtykker i at Kongen for 2000 kan overdra eiendommer, bygg og anlegg som Forsvaret ikke lenger har behov for til kommuner eller til overtallig personell i Forsvaret i forbindelse med utnyttelse av etablissementer til næringsutvikling. Overdragelsen kan skje vederlagsfritt, eller med redusert vederlag der dette anses hensiktsmessig.

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2000 kan:

2. avhende fast eiendom uansett verdi til markedspris.
3. avhende fast eiendom til en verdi av inntil kr 100 000 vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.
4. gi forskudd til befal og sivile som må flytte grunnet organisasjonsendringer ved nyetablering av egen bolig, jf. Innst. S. nr. 182 (1990-1991). Forskudd belastes kap. 1710 post 90 og tilbakeføres kap. 4710 post 90.
5. nytte renteinntekter fra Forsvarets låneordning og tilbakebetaling av forskudd til boligformål på kap. 4710 postene 70 og 90 og under kap. 1760 post 47.

IX

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2000 kan gi tilsagn om økonomisk støtte utover gitt bevilgning for inntil 5 mill. kroner under kap. 1700 Forsvarsdepartementet post 73 Forskning og utvikling.

X

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Forsvarsdepartementets samlede forpliktelser ut over gitt bevilgning for 2000, kan økes til:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1710		Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet	
	1	Driftsutgifter	30 000 000
1731		Hæren	
	1	Driftsutgifter	1 190 000 000
1732		Sjøforsvaret	
	1	Driftsutgifter	350 000 000
1733		Luftforsvaret	
	1	Driftsutgifter	960 000 000
1734		Heimevernet	
	1	Driftsutgifter	25 000 000
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	29 000 000 000
1790		Kystvakten	
	1	Driftsutgifter	66 000 000
1791		Redningshelikoptertjenesten	
	1	Driftsutgifter	52 000 000

2. Forsvarsdepartementet for 2000 kan gi Forsvarets forskningsinstitutt fullmakt til å ha økonomiske forpliktelser på inntil 50 mill. kroner utover det som dekkes av egne avsettinger.

Oslo, i forsvarskomiteen, den 1. desember 1999

Hans J. Røsjorde
leder og ordfører for kap. 1735

Dagrun Eriksen
ordf. for kap. 1795, 2463 og 4795

Gunnar Halvorsen
ordf. for kap. 1734, 1760, 4734 og 4760

Kari Lise Holmberg
ordf. for kap. 1731, 1792, 4731 og 4792

Einar Holstad
ordf. for kap. 42, 1700 og 4799

Anne Enger Lahnstein
ordf. for kap. 481, 993 og 3481

Rikke Lind
ordf. for kap. 1710, 1791, 4710 og 4791

Anne Helen Rui
ordf. for kap. 1732, 1790, 4732 og 4790

Per Ove Width
ordf. for kap. 1720, 1725, 4720, 1733, 4725 og 4733

Bjørn Tore Godal
sekretær og ordf. for kap. 1719